

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

Aika 23.10.2024 klo 15:00 -

Paikka Gradia Viitaniemi, kokoushuone Aatos

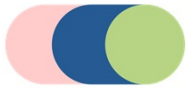
Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Heikkinen Maarit	puheenjohtaja
	Pirttiniemi Riitta	varapuheenjohtaja
	Autere Anna-Kaarina	jäsen
	Colliander Jari	jäsen
	Korhonen Aira	jäsen
	Kalmari Leena	jäsen
	Kovanen Anne	jäsen
	Melville Tony	jäsen
	Oksanen Harri	jäsen
	Pakarinen Teemu	jäsen
	Poti Jorma	jäsen
	Vertainen Johanna	jäsen
	Weijo Ahti	jäsen
	Heikkilä Johanna	varajäsen
	Jäntti Sinikka	varajäsen
	Mäkinen Tuija	varajäsen
	Similä Matti	varajäsen
	Oksanen Tiina	varajäsen
	Koikkalainen Marianne	varajäsen
	Pöppönen Matti	varajäsen
Laurila Leena	varajäsen	
Peltomäki Antti	varajäsen	
Huuskola Mika	varajäsen	
Manni Juha	varajäsen	
Autio Mauno	varajäsen	
Liukko Aapo	varajäsen	
Muu	Pihl Anu	esittelijä, strategiajohtaja
	Maunuksela Hanna	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä
	Tollet Jan	hyvinvointialuejohtaja
	Aula Maria Kaisa	aluehallituksen puheenjohtaja
	Vanhala Mauno	aluehallituksen edustaja
	Kallimo Kati	toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystalvet
	Paloneva Juha	vastuualuejohtaja, sairaalatalvet
	Koivisto Tuija	vastuualuejohtaja, koti- ja asumistalvet
	Kalilainen Päivi	vastuualuejohtaja, lasten, nuorten ja perheiden talvet
	Pihlamma-Tuononen Eva	vastuualuejohtaja, laaja-alainen sotekeskus
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja
Miettinen Heikki	johtajaylilääkäri	
Lundgren-Laine Heljä	johtajaylihoitaja	

Käsitteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
67	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
68	Pöytäkirjan tarkastus	6
69	Työjärjestyksen hyväksyminen	7
70	Ajankohtaiset asiat	8
71	Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2025	9
72	Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksujen muutokset vuodelle 2025	16
73	Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusten ja vammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien vuokrasopimusten sekä sopimusehtojen yhtenäistäminen 1.4.2025 alkaen	19
74	Palveluseteleiden sääntökirjojen muutokset vuodelle 2025	22
75	Palvelujen myöntämisen perusteet: Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen	29
76	Palvelujen myöntämisen perusteet: Kotihoidon ja tukipalvelujen myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen	33
77	Palvelujen myöntämisen perusteet: Perhehoidon myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen	36
78	Palvelujen myöntämisen perusteet: Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin tarjottavien ja asumispalveluiden myöntämisperusteet alkaen 1.1.2025 alkaen	39
79	Palvelujen myöntämisen perusteet: Omaishoidon tuen myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen	42
80	Palvelujen myöntämisen perusteet: Perhehoidon toimintaohje – vammaisten ja ikäihmisten perhehoito 1.1.2025 alkaen	46
81	Palvelujen myöntämisen perusteet: Lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen	50
82	Palvelujen myöntämisen perusteet: Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen	53
83	Palvelujen myöntämisen perusteet: Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2025 alkaen	55
84	Palvelujen myöntämisen perusteet: Vammaispalvelulain (675/2023) soveltamisohje sekä erityishuollon myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen	58
85	Palvelujen myöntämisen perusteet: Harkinnanvaraisen jälkihuollon myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen	61
86	Palvelujen myöntämisen perusteet: Työosuusrahojen myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen	64

87	Palvelujen myöntämisen perusteet: Sosiaalihoitolain mukaisen työtoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen	67
88	Ilmoitusasiat	69

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

67

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 149 ja 150 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnan jäsenille 18.10.2024.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

68

Pöytäkirjan tarkastus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimitielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 29.10.2024 mennessä.

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa; Anne Kovanen ja Tony Melville ja varalle Harri Oksanen ja Teemu Pakarinen.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

69

Työjärjestyksen hyväksyminen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

70
Ajankohtaiset asiat

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakuntaa tiedotetaan ajankohtaisista asioista.

Päätösehdotus

Merkitään ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

71

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2025

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2123/02.00.00/2024

Valmistelija

Talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 184 9985
riskienhallintajohtaja Simo Oksanen p. 040 552 1263
strategiajohtaja Anu Pihl p. 050 320 4896
järjestämispäällikkö Jarna Virtanen p. 040 542 0875

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 9.10.2024.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden alijäämän kasvu tulee taittumaan ja vuonna 2025 alijäämä tulee olemaan huomattavasti aiempia vuosia pienempi. Hyvinvointialue tekee merkittävän tulosparannuksen vuonna 2025 ja talouden tasapaino saavutetaan vuonna 2026.

Hyvinvointialueen taloudellinen toimintaympäristö on tiukentunut samalla kun asukkaiden palvelutarpeet kasvavat. Talousarvio on laadittu huomioiden nämä realiteetit, ja sen tavoitteena on turvata toimivat ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä pelastustoimen palvelut Keski-Suomessa.

Vuodelle 2025 suunniteltu tulosparannus perustuu rahoitukseen tehtävään jälkikäteistarkastukseen (67 miljoonaa euroa) sekä vuodelle 2025 suunniteltuihin talouden sopeuttamistoimenpiteisiin (53 miljoonaa euroa).

Valtio on tehnyt vuoden 2024 aikana päätöksiä, joiden takia Keski-Suomen hyvinvointialueen rahoitus on supistunut. Julkisen talouden suunnitelman mukaisten tehtävämuutosten vuoksi hyvinvointialueen vuoden 2025 rahoitusta leikataan kevään kehysriihen päätösten mukaisesti lähes 20 miljoonaa euroa. Lisäksi syyskuussa julkaistujen, kuntien vuoden 2022 diagnoositetoihin perustuvien rahoituslaskelmien päivitysten myötä arvio hyvinvointialueen rahoituksesta väheni 6,6 miljoonaa euroa.

Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä alijäämiä ei ehditä kattamaan lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä. Vastaava tilanne on valtaosalla hyvinvointialueista. Julkisen talouden suunnitelmassa on mukana hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämäkertymä, joka on -1,8 miljardia euroa.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Talousarvioesitys sisältää talouden sopeuttamistoimenpiteet, joilla tavoitellaan yhteensä 53 miljoonan euron vaikutuksia vuonna 2025. Sopeuttamistoimenpiteet on suunniteltu täydentämään jo tehtyjä ja tekeillä olevia toimenpiteitä. Toimenpiteet sisältävät toimintamallien muutoksia, henkilöstövähennyksiä sekä organisaation merkittävän virtaviivaistamisen organisaatiomuutosten myötä.

Valtiovarainministeriö on nimennyt kuusi hyvinvointialuetta valtion kanssa käytäviin tukikeskusteluihin. Alueisiin kuuluvat Keski-Suomen, Lapin, Kanta-Hämeen, Satakunnan, Itä-Uusimaan ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueet.

Henkilöstömuutokset

Organisaation virtaviivaistamista tehdään vähentämällä johtajien ja päällikköiden määrää ja karsimalla hallinnollisissa tehtävissä toimivien henkilöiden määrää. Talousarviossa suunniteltujen toimenpiteiden henkilöstövaikutuksia käsitellään parhaillaan neljänsissä yhteistoimintaneuvotteluissa. Vaikutukset kohdistuvat kaikille kolmelle toimialalle ja henkilöstövähennykset koskettavat yhteensä 247–252 henkilöä tai työtehtävää. Johtaja- ja päällikkötehtäviä vähenee 37 vuoden 2025 aikana, joista neljä konsernipalveluista, 30 sosiaali- ja terveystoimintaneuvotteluissa. Vaikutukset kohdistuvat kaikille kolmelle toimialalle ja henkilöstövähennykset koskettavat yhteensä 247–252 henkilöä tai työtehtävää. Johtaja- ja päällikkötehtäviä vähenee 37 vuoden 2025 aikana, joista neljä konsernipalveluista, 30 sosiaali- ja terveystoimintaneuvotteluissa. Kaiken kaikkiaan henkilöstön määrä vähenee seuraavasti: konsernipalveluissa 55–60 henkilöä ja liikkeenluovutuksen kautta 30 henkilöä, sosiaali- ja terveystoimintaneuvotteluissa 30 henkilöä ja liikkeenluovutuksen kautta 129 henkilöä sekä pelastuspalveluissa 3 henkilöä. Johtaja- ja päällikkötehtäviin tehdään merkittäviä supistuksia ja niukkenevat henkilöstöresurssit kohdennetaan asiakas- ja potilastyötä tekeviin.

Hyvinvointialueen palveluiden toimivuus turvataan ja asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut järjestään lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti.

Palveluverkon uudistaminen

Sosiaali- ja terveystoimintaneuvotteluiden palveluverkon uudistamisen toimenpiteitä viedään eteenpäin vuoden 2025 aikana. Vuokramenoista ei vielä vuoden 2025 aikana pystytä merkittävästi säästämään, sillä useat sopimukset ovat voimassa 31.12.2025 asti. Jämsän Terveys Oy:n liikkeenluovutuksen vaikutukset näkyvät niin ikään taloudessa asteittain.

Asiakasmaksut

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan lainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat hyväksytyt 3.10. Terveydenhuollon

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

asiakasmaksuihin on esitetty sosiaali- ja terveystalouden palvelujen asiakasmaksuasetusta vastaavat korotukset 1.1.2025 alkaen. Asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan perusterveydenhuollossa pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidossa pääsääntöisesti 45 prosentilla. Maksutulojen kertymään vaikuttavat myös muut tekijät kuten terveydenhuollon maksukatto ja palveluiden käyttö.

Toimialakohtaiset katsaukset vuodelle 2025

Konsernipalveluiden toimialalla talousarvio sisältää 8,5 miljoonan euron sopeutustoimenpiteet, joiden talousvaikutukset jakautuvat vuosille 2025–2026. Hallinnossa ja tukipalveluissa toteutetaan merkittävät henkilöstövähennykset irtisanomismenettelyin sekä henkilöstöpoistumaa hyödyntämällä. Toimialan johtamisjärjestelmään ja organisaatorakenteeseen tehdään muutoksia, joiden seurauksena lakkautetaan yksi palvelujohtaja ja kolme päällikkötehtävää. Sairaala Novan tekninen huolto ulkoistetaan ja hankitaan jatkossa ulkoiselta toimijalta siten, että nykyinen henkilöstö siirtyy uuden palvelutuottajan palvelukseen. Henkilöstöravintola Poukaman ja kahvila Solinan toimintaan ja tiloihin haetaan ulkopuolinen toimija. Vanhus- ja vammaispalveluiden asukasvuokrien yhtenäistäminen aloitetaan 1.4.2025 alkaen siirtymäsäännökset huomioiden. Tietojärjestelmiä arvioidaan vaikuttavuuden näkökulmasta. Hallinnon käytössä olevia tiloja tiivistetään entisestään. Hallinnon ja tukipalveluiden toimintatapojen määrätietoista kehittämistä jatketaan.

Sosiaali- ja terveystalouden palveluissa talousarvioesitys sisältää noin 45,6 miljoonaa euroa sopeutustoimenpiteitä, joiden talousvaikutukset jakautuvat vuosille 2025–2026. Henkilöstömäärärahoja tullaan vähentämään pääasiassa sijaismäärärahoista. Henkilöstömitoitusmuutos toteutetaan ympärivuorokautisessa palveluasumisessa sekä omassa että ostetussa palvelutuotannossa. Vuokratyövoiman hankintaa sekä asiakaspalveluiden ostoja erikoissairaanhoidossa ja lastensuojelussa tullaan vähentämään. Palvelutuotannon hankintaa suunnitellaan toteutettavan ostopalveluna Keuruu-Multia alueen avosairaanhoidon vastaanottopalveluiden hankinnalla. Kotihoidon oma tuotanto muutetaan ostopalveluina tuotettavaksi kumppanuusmallilla. Henkilöstömäärää vähennetään erityisesti asiantuntija- ja johtotehtävissä. Vastuualueiden määrä vähenee neljästä kolmeen, palvelualueiden määrä vähenee seitsemästätoista kymmeneen. Johtamistehtävistä vähenee yhteensä 30 johtaja- ja päällikkötason tehtävää vuoden 2025 aikana. Muutoksien henkilöstövaikutuksia on käsitelty kuluvan vuoden kevään ja syksyn yhteistoimintaneuvotteluissa.

Sosiaali- ja terveystalouden palveluissa asiakasmaksuja nostetaan asiakasmaksuasetuksen mukaisesti sekä vuokratasoja tarkistetaan ja nostetaan. Toimialan palvelutuotantoa tullaan supistamaan ja toiminnan

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

tauvoja lisätään. Omaishoidontuen myöntämisperusteita kiristetään täysi-ikäisten alimman palkkioluokan uusien tukien osalta.

Sosiaali- ja terveystalvaeluiden toimintaa uudistetaan edelleen siirtämällä painopistettä perustason palveluihin kehittämällä hoito- ja palveluketjuja, vaikuttavia työmenetelmiä ja digitaalisia palveluita. Hoitoon pääsyä nopeutetaan moniammatillisen tiimityön toimintamallien kehittämällä. Hoidon jatkuvuutta tuetaan oman ammatillaisen nimeämällä sekä pilotoidaan omalääkäri- ja ammatinharjoittajamallia. Sosiaali- ja terveystalvaeluiden tilannekeskuksen toimintaa valmistellaan.

Pelastustoimen toimialalla talousarvioesitys sisältää noin 2 miljoonan euron edestä sopeutustoimenpiteitä. Talousarvion valmistelussa lähtökohtina ovat lakisääteisten palveluiden suorituskyvyn turvaaminen, suunnitelmalliset palvelujen kehittämistoimenpiteet, realistinen ja ennustettava taloudenhallinta sekä päätetyt talouden sopeuttamistoimenpiteet talousarvioraamin mukaisesti. Uudistetulla pelastuslaitoksen organisaatiolla aloitetaan palvelutuotanto 1.1.2025 alkaen. Ensihoidon palvelutuotanto siirretään pelastuslaitoksen toiminnasta sosiaali- ja terveystalvaeluiden toimialan Terveystalvaeluon palvelut - vastuualueen toiminnaksi 1.1.2025 alkaen. Palvelutasopäätöksen mukaisten kehittämistoimenpiteiden henkilöstökustannusvaikutuksia pienennetään suunnitelmallisella rekrytoinnilla sekä hankintoja ja investointeja karsimalla. Henkilöstön saatavuus on merkittävässä roolissa toimialan palvelutuotannon suorituskyvyn tulevaisuutta tarkasteltaessa.

Talousarvioesityksen käsittely toimielimissä

Talousarvioesitystä käsitellään toimielinten seminaareissa lokakuun alkupuolella ja toimielimet antavat lausuntonsa esitykseen lokakuun aikana.

Vaikuttamistoimielinten kokouksissa talousarvioesitystä käsitellään:

Nuorisovaltuusto 11.10.2024

Vammaisneuvosto 17.10.2024

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin 21.10.2024

Vanhusneuvosto 22.10.2024

Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin 22.10.2024

Näiden kokousten jälkeen 23.10.2024 lasten, nuorten ja perheiden lautakunta, työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta sekä turvallisuuslautakunta käsittelevät talousarviota omissa kokouksissaan.

Lautakuntien talousarvion käsittelyä varten on lautakuntien jäsenille järjestetty yhteinen infotilaisuus 10.10.2024. Lisäksi lautakuntien ja

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

vaikuttamistoimielinten jäsenille on avattu sähköinen alusta, johon on ollut mahdollista esittää kommentteja, sekä kysymyksiä talousarvion vaikutuksista hyvinvointialueen toimintaan. Vaikuttamistoimielinten antamat lausunnot ja kommentit ovat lautakuntien käytössä.

Lautakuntien yhteisessä seminaarissa 23.10.2024 käydään läpi talousarvioinfossa tai sähköisen alustan kautta esitettyjä kysymyksiä ja kommentteja. Lautakunnat antavat kokouksissaan lausuntonsa talousarviosta aluehallitukselle, ja edelleen aluevaltuustolle.

Sähköiselle alustalle on määräaikaan mennessä esitetty näkemyksiä talousarvioesityksestä kymmenen vastaajan toimesta.

Myönteisiä näkökulmia asukkaiden kannalta vastaajat tunnistivat palveluverkon vähäisten muutosten, sekä erityisesti vammaispalveluissa näkyvän asukkaiden alueellisen yhdenvertaisuuden lisääntymisen. Myös mahdollista omalääkärimallin toteutumista pidettiin myönteisenä asiana.

Toiminnan vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kannalta myönteiseksi koettiin johtaja- ja päällikkötehtävien väheneminen, ja tehtävien siirto asiakasrajapintaan. Kokonaisuuden laaja-alaista tarkastelua pidetään hyvänä asiana, ja mahdollisuutena järkevien säästökohteiden löytämiseen. Kaikkien hyvinvointialueen asukkaiden näkökulmasta katsottuna muutoksia pidettiin vähäisinä, ja niiden suuntaa oikeana.

Kielteisiä vaikutuksia nähtiin erityisesti hyvinvointialueen heikon taloustilanteen aiheuttamilla epävarmuuksilla sekä asukkaissa, että henkilöstössä. Sopeutustoimenpiteet arvioitiin väärin kohdennetuiksi, esimerkiksi ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden säästöt katsottiin ylimitoitetuksi. Nopeat muutokset palveluiden tuottamistavassa, esimerkiksi ulkoistamisissa tai omaksi toiminnaksi kotiuttamisissa pelättiin aiheuttavan kuormitusta, ja uhkaa lisäkustannuksista. Yleisesti huolta herätti palveluiden sopeutusten vaikutukset, kuten jonojen pidentyminen sekä epätasa-arvoa luovat palvelupoikkeamat etenkin ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa.

Merkittäväksi kustannustehokkuuteen vaikuttavaksi haasteeksi tunnistettiin riittämätön oman toiminnan kustannustietoisuus. Puutteellisten yksikkö- ja suoritehintojen arveltiin vaikeuttavan kustannusvertailua ostopalveluihin, ja siten riskiä vääristä valinnoista palveluiden tuottamistavan suhteen. Kustannustietoisuuteen liittyvä erityinen huolenaihe oli sijaismäärärahojen hallinta, niihin liittyvät ostopalvelut, sekä jälkikäteiset kustannukset sijaisten palkkamaamatta jättämisestä. Myös kasvavien digipalveluiden avulla saatujen kustannus- tai vaikuttavuushyötyjen tarkempi arviointi nähtiin tarpeellisenä.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Pelastustoimen palvelutasopäätöstä ehdotettiin avattavaksi, ja uudelleen arvioitavaksi vallitsevaa rahoitustilannetta vastaavaksi.

Kysymykseen siitä, tukeeko ensi vuoden talousarvioesitys keski-suomalaisten asukkaiden hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumista, vastattiin kielteisesti. Terveys- sekä hyvinvointierojen nähtiin kasvavan, erityisesti harvemmin asutuilla seuduilla. Ongelmalliseksi tunnistettiin palvelujen muutos digi-, etä-, ja liikkuvien menetelmin toteutettavaksi. Erikoissairaanhoidon kustannusten arvioitiin kasvavan perustasolle kohdennettävien sopeutusten vuoksi.

Ihmisten kokemukseen hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan talousarvioehdotuksen arvioitiin vaikuttavan negatiivisesti. Palvelujen heikentyminen, sekä luottamuspuolan kasvu koko organisaatiota kohtaan nähtiin uhkana.

Hyvinvointialueen strategiaan ja sen toimeenpanoon, sekä toteutumista seuraaviin mittareihin toivottiin täydennystä.

Talousarvion jatkovalmistelu

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidetään 22.10.2024 ja aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 12.11.2024.

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 26.-27.11.2024 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 27.11.2024. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 10.12.2024.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1. merkitsee asian tiedokseen
2. esittää aluehallitukselle, sekä edelleen aluevaltuustolle esittelytekstissä esitetyt huomiot koskien vuoden 2025 talousarvion valmistelua.

Päätös

Liitteet

- Liite 1 Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys vuosille 2025-2027
- Liite 2 Investointisuunnitelma vuosille 2025-2028
- Liite 3 Investointisuunnitelma vuosille 2026-2029
- Liite 4 Hankintasuunnitelma vuodelle 2025

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Oheisaineisto

TA2025 Hva johtajan esitys esittelyaineisto

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

72

Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksujen muutokset vuodelle 2025

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2323/02.01.00/2024

Valmistelija asiakasmaksupäällikkö Anna-Kaisa Mäkelä p. 046 921 3376

Selostus asiasta

Yleistä

Valtio ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksupolitiikkaa lainsäädännöllä.

Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa säädetään hyvinvointialueen järjestämien sosiaali- ja terveystalvelujen

- asiakasmaksuista,
- maksuttomista palveluista,
- maksukatosta,
- maksun alentamisesta sekä
- kaikkia maksuja koskevista yleisistä säännöksistä kuten maksun perimisestä ja maksuja koskevasta muutoksenhausta.

Lain ja asetuksen tavoitteena on, että maksut ovat kohtuullisia eivätkä ole esteenä palveluihin hakeutumiselle. Hyvinvointialue ei saa periä palveluista niiden tuotantokustannuksia suurempaa maksua

Sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksut tarkistetaan joka toinen vuosi (ns. "indeksitarkastus"). Maksuja tarkistettiin viimeksi vuodenvaihteessa 2023–2024. Maksujen tarkistamisessa käytetään työeläkeindeksiä sekä kansaneläkeindeksiä.

Keski-Suomen hyvinvointialuetta koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut sekä pelastustoimen asiakasmaksut ovat olleet voimassa 1.1.2023 alkaen. Asiakasmaksuja tarkistettiin vuodenvaihteessa 2023–2024 pääsääntöisesti edellä mainitun indeksikorotusten vuoksi.

Indeksikorotusten lisäksi asiakasmaksuihin kohdentuu myös muita muospaineita. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan lainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat hyväksytyt 3.10.2024 Terveystalvelujen asiakasmaksuihin on esitetty sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuasetusta vastaavat korotukset 1.1.2025 alkaen. Asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan perusterveydenhuollossa pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidossa pääsääntöisesti 45 prosentilla. Maksutulojen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

kertymään vaikuttavat myös muut tekijät kuten terveydenhuollon maksukatto ja palveluiden käyttö.

Näiden lisäksi asiakasmaksuja tarkastellaan esimerkiksi toteutuneiden kustannusten näkökulmasta. Vuoden 2024 aikana on tunnistettu asiakasmaksujen muutostarpeita, jotka kohdentuvat vuodelle 2025. Näitä tarpeita on tunnistettu sekä terveys- että sosiaalihuollon palveluissa.

Terveydenhuollon asiakasmaksuihin esitetään liitteen mukaisia muutoksia (esimerkiksi palliatiivisen poliklinikan ensikäynnin maksuttomuus, etävastaanoton hinnan muutos vastaamaan lähivastaanottona tuotetun vastaanoton hintaa).

Sosiaalihuollon maksuihin esitettävät muutokset liittyvät esimerkiksi yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävään toimintaan, jota aiemmin ei ole ollut asiakasmaksuhinnastossa sekä vammaispalvelulainsäädännön uudistamiseen (yhdistetään esimerkiksi kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten ateriamaksut lainsäädännön vahvistuessa)

Lisäksi sosiaalihuollon ns. harkinnanvaraisiin maksuihin esitetään muutoksia. Näitä ovat esimerkiksi tukipalvelumaksut, ateriapalvelumaksut ja lyhytaikaisen asumisen maksut.

Asiakasmaksujen tarkastamisen prosessi

Vuoden 2025 esitettävien asiakasmaksujen valmistelu on toteutettu vuoden 2024 aikana kahdessa vaiheessa. Keväällä 2024 käytiin valmisteleva kierros tunnistetuista muutostarpeista yhdessä vaikuttamistoimielimien sekä lautakuntien kanssa ja tuota tietoa täsmennetään nyt syksyllä osana vuoden 2024 talousarviokäsittelyä

Asiakasmaksukokonaisuutta käsitellään toimielimissä siten, että vaikuttamistoimielinten näkemykset ovat lautakuntien käytettävissä ennen kuin kokonaisuus siirtyy aluehallituksen käsiteltäväksi:

Asiaa käsitellään

Nuorisovaltuusto 11.10.2024

Vammaisneuvosto 17.10.2024

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin 21.10.2024

Vanhusneuvosto 22.10.2024

Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin 22.10.2024

Näiden kokousten jälkeen 23.10.2024 lasten, nuorten ja perheiden lautakunta sekä työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta käsittelevät osaltaan asiakasmaksujen kokonaisuutta kokouksissaan.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta merkitsee asiakasmaksuihin esitettävät muutokset tiedoksi ja esittää niitä aluehallitukselle hyväksyttäväksi.

Päätös

Liitteet

Liite Vuoden 2025 asiakasmaksuihin esitettävät muutokset yhteenveto
5 ja muutosesitykset

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

73

Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusten ja vammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien vuokrasopimusten sekä sopimusehtojen yhtenäistäminen 1.4.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2431/02.03.00/2024

Valmistelija

tilapalvelujohtaja Petteri Kontro, p. 014 269 4467
toimitilavuokrauksen asiantuntija Anu Mäkelä, p. 014 269 4516
asiakkuuspäällikkö Jaana Lehtoranta-Makkonen, p. 014 269 4410
asiakasmaksupäällikkö Anna-Kaisa Mäkelä, p. 046 921 3376
palvelujohtaja Ulla Kuittu, p. 050 353 8310
palvelujohtaja Päivi Junnilainen, p. 040 533 5729
vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta

Yleistä

Asukasvuokrasopimukset siirtyivät kunnilta Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Keski-Suomen hyvinvointialue vastaa 22 kunnalta siirtyneiden asiakkaiden vuokrasopimuksista.

Vanhusten ja vammaisten vuokrasopimuksia on tällä hetkellä yhteensä noin 2 200. Mukana tässä on mm. ympärivuorokautisen palveluasumisen vuokrasuhteita (n. 1600 kpl), yhteisöllisen asumisen vuokrasuhteita (n. 360 kpl), erilaisia tuetun asumisen vuokrasuhteita (n. 42 kpl) sekä aikuissosiaalityön välivuokraussopimuksia asumisen turvaamiseksi (n. 28 kpl).

Asiakkaat maksavat hyvinvointialueelle tällä hetkellä vuokraa n. 11,3 miljoonaa euroa vuodessa ja hyvinvointialueen vuokrakustannukset samoista tiloista ovat n. 13,9 miljoonaa euroa vuodessa. Eroa muodostuu n. 2,6 miljoonaa euroa vuodessa.

Keski-Suomen hyvinvointialue tulee yhtenäistämään vanhusten ja vammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asukasvuokrasopimuksia. Tällä tuodaan asiakkaiden asukasvuokrasopimukseen ja sopimusehtoihin yhdenvertaisuutta.

Samassa kiinteistössä olevilla, samankokoisilla asunnoilla tulee olemaan sama vuokra. Tavoitteena on, että asiakkailta perittävien asumispalveluiden vuokratason määräytymisperusteet ovat yhdenmukaiset ja tasapuoliset koko alueella.

Osalle asukkaista tulee vuokriin korotuksia, mikäli asukasvuokra on jäänyt alle hyvinvointialueen omakustannustason. Vuokria tullaan tarvittaessa

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

korottamaan enintään 15 %, maksimissaan 100 euroa kuukaudessa. Tätä tullaan jatkossa tarkastelemaan vuosittain.

Hyvinvointialue on palvelukuvauksessa ja puitesopimuksessa määrittänyt, että vuokra ei saa ylittää Kelan määrittämää enimmäisrajaa. Enimmäisraja on Jyväskylässä 712 €/kk ja muissa kunnissa 624 €/kk.

Vaikutukset asukkaisiin

Sopimusten yhtenäistämisen myötä vuokrat korottuvat omakustannusperusteisesti noin 88 prosentilla asukkaista, säilyvät nykyisellään noin 9 prosentilla ja laskevat Kelan enimmäisrajojen mukaan noin 3 prosentilla, sillä olettamuksella, että kaikki huoneisot ovat käytössä. Keskimäärin korotus per asiakas on n. 38 €. Korotus on 0–100 euron välillä per asiakas. Arvion mukaan ainoastaan yhdessä aikuisten sosiaalipalvelun asunnossa vuokra korottuu maksimimäärän, eli 100 euroa.

Vuokrien yhtenäistämisen vaikutus hyvinvointialueelle vuonna 2025 (aikavälillä 1.4.-31.12.2025) on yhteensä noin 820 000 €. Arvioidaan, että asukasvuokrat saavuttavat hyvinvointialueen maksaman vuokrien kustannustason reilun kahden vuoden kuluttua.

Liitteessä 1 on kuvattu vuokrien keskimääräiset muutokset kussakin kunnassa sekä vuokran yhtenäistämisestä johtuva vaikutus hyvinvointialueelle.

Asukasmaksujen määräytyminen

Vanhusten- ja vammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asukkaan asumiskulut vähennetään asiakasmaksulaskelmassa asiakasmaksulain määrittämällä tavalla.

Laissa asiakasmaksuista säädetään, että asiakkaan nettotuloista vähennetään ensin asumismenot ja otetaan vuokran osuudesta pois mahdollinen asumistuen osuus. Lisäksi vähennetään muut määritellyt maksut ja jäljelle jäävästä tulosta lasketaan asiakasmaksu. Käytännössä ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakas maksaa vuokran osuuden kasvaessa vastaavasti vähemmän asiakasmaksua ja näin ollen vuokrien korotus ei vaikuta asiakkaan maksamaan asiakasmaksuun. Vaikutus näkyy vähentävästi kyseisen palvelualueen maksutuotoissa.

Yhteisöllisen asumisen asiakkaiden asiakasmaksu lasketaan säännöllisen kotihoidon asiakasmaksun mukaisesti, samoin kuin vuokralla asuvan kotihoidon asiakkaan, eikä vuokran osuus näy näissä kodeissa asuvien asiakasmaksua alentavana tekijänä, ja vuokran korotus kohdistuu asiakkaan menoihin täysimääräisenä, mikäli asiakkaalla ei synny oikeutta mahdolliseen asumistuen korotukseen. Huomioitavaa on, että

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

asiaksmaksulain mukaan asiakkaan maksua on alennettava tai jätettävä perimättä sosiaalihuollon maksu kokonaan, jos maksun periminen vaarantaa asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulon.

Kehitysvammaisilta ja vaikeavammaisilta asiakkailta peritään vuokran lisäksi sähkö- ja vesimaksut, jotka voivat myös sisältyä vuokraan. Vuokraan sisältyy kiinteistön huoltomenot ja asukkaiden käytössä olevien yhteisten tilojen jyvitetty osuus.

Asiakkailta peritään vuokran lisäksi ylläpitomaksu, ateriat ja muut jokapäiväiseen elämään liittyvät kustannukset.

Asian eteneminen päätöksenteossa

Vanhusten ja vammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asukasvuokrasopimusten ja sopimusehtojen yhtenäistämistä käsitellään Keski-Suomen hyvinvointialueen

- vammaisneuvostossa 17.10.2024 ja
- vanhusneuvostossa 22.10.2024

Näiden jälkeen se käsitellään työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnassa 23.10.2024.

Tämän jälkeen Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 79 § mukaan aluehallitus päättää hyvinvointialueen hallinnoimien rakennusten ja huoneistojen vuokralle antamisen periaatteista ja vuokrien hinnoitteluperiaatteista. Asia käsitellään aluehallituksessa 27.11.2024

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta merkitsee asian tiedokseen ja esittää edelleen sitä aluehallitukselle hyväksyttäväksi.

Päätös

Liitteet

Liite 6 Talousvaikutukset vuokrasopimusten yhtenäistäminen 2025

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

74

Palveluseleiden sääntökirjojen muutokset vuodelle 2025

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2324/00.01.01.01/2024

Valmistelijat

palvelujohtaja Virve Hongisto p. 050 365 8561
palveluvastaava Salo Sanna p. 040 484 6131
palvelupäällikkö Saara Paananen p. 0400 115 656
palvelupäällikkö Riikka Röppänen p. 040 847 2982
johtava sosiaalityöntekijä Nita Partio p. 050 464 3068
palvelupäällikkö Päivi Paavilainen p. 040 613 9571
palvelupäällikkö Markus Reiman p. 050 316 9829
järjestelmäasiantuntija Temonen Mervi p. 050 312 7007

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialue järjestää palveluita omana toimintana, ostopalveluina ja palveluseleillä. Palvelusetelit ovat käytössä sosiaali- ja terveyspalveluissa jokaisella vastuualueella. Palvelusetelitoiminnassa ei synny sopimusta järjestäjän ja palveluntuottajan välille, vaan toimintaa ohjataan sääntökirjoilla, joiden noudattamiseen kumpikin osapuoli sitoutuu. Sääntökirjoja päivitetään esimerkiksi palveluseleiden arvojen muuttuessa tai sisällöllistä muutostarpeista johtuen.

Strategian liittämöpinnan kuvaus

Palvelusetelillä järjestettävillä palveluilla varmistetaan asiakkaiden yhdenvertaisuutta, palvelun saatavuutta ja saavutettavuutta. Palvelusetelitoiminnalla mahdollistetaan kaiken kokoisten yritysten tai palvelua tuottavien järjestöjen osallistuminen palveluiden tuottamiseen.

Lainsäädäntötausta

Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009 sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen hyvinvointialueiden järjestämissä sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Nykytila ja esityksen perustiedot

Sääntökirjamuutoksiin haetaan evästyksiset palveluntuottajien vaikuttamistoimielimeltä (21.10.2024), vammaisneuvostolta (17.10.2024) ja vanhusneuvostolta (22.10.2024). Tämän jälkeen sääntökirjoja käsitellään lautakunnissa (23.10.2024) ja aluehallituksessa 26.11.2024.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2025 alkaen. (Lääkinnällisen kuntoutuksen peruukki- ja apuvälinepalvelun sääntökirjojen muutokset voimaan 1.9.2024 alkaen alv-korotuksen vuoksi).

Hallituksen eduskunnalle jättämän esityksen mukaan yleinen arvonlisäverokanta nousi 24 %:sta 25,5 %:iin 1.9.2024 alkaen. Tämä koski Keski-Suomen hyvinvointialueen osalta palvelusetelipalveluista peruukkipalveluja ja apuvälinepalveluja (tukipohjalliset ja lääkinällinen hoitosukka). Alv-muutokset on päivitetty peruukkipalvelun ja apuvälinepalvelun sääntökirjoihin. Palvelukohtaisiin sääntökirjoihin esitetään seuraavat muutokset **1.1.2025 alkaen**, jotka näkyvät myös liitteenä olevissa palvelukohtaisissa sääntökirjoissa (punaisella lisätyt ja yliviivattuna poistettavat):

Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palvelusetelin sääntökirja

Neuropsykiatrisen yksilövalmennuksen ja neuropsykologisen kuntoutuksen enimmäismääriä muutettu, neuropsykologisen kuntoutuksen epäsuoran asiakastyön osuutta muutettu, asiakasasiakirjojen palautuksen ehtoja muutettu.

Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja

Tekstiä kirjoitettu hieman eri muotoon, mutta asiasisältö pysynyt samana.

Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

Tulorajoihin indeksikorotus.

Asiointipalvelu	29,50	~~26,50~~ €/tunti
Kauppapalvelu	14,00	~~12,00~~ €/kpl
Siivouspalvelu	35,00	~~32,00~~ €/tunti
Vaatehuolto (jos asiakkaalla ei ole siivouspalvelua)	35,00	~~32,00~~ €/tunti

Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

Hoito- ja palvelusuunnitelma termin tilalla jatkossa asiakassuunnitelma ja toteuttamissuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelman mukaiset lääkelupavaatimukset, kirjaamisohjeiden muutokset, laiteajokorttivelvoite, termistön korjauksia, tarkennettu etäpalveluiden toteuttamista. Palvelusetelin arvon tarkastus.

Säännöllinen kotihoito, päiväaikainen klo 07–21

<u>Asiakkaalle myönnettyt tunnit</u>	<u>Palvelusetelin arvo</u>
Kotihoito klo 07–21, myön. 0–5 h	45,30 44,58€
Kotihoito klo 07–21, myön. 5–15 h	47,11 44,58€

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Kotihoito klo 07–21, myön. 15–22 h	48,47 47,70€
Kotihoito klo 07–21, myön. 22–30 h	49,38 48,59€
Kotihoito klo 07–21, myön. 30–37 h	52,10 51,27€
Kotihoito klo 07–21, myön. 37+h	53,90 53,05€

Säännöllinen kotihoito, ympärivuorokautinen

Asiakkaalle myönnetyt tunnit Palvelusetelin arvo

Kotihoito koko vrk, myön. 0–5 h 45,30 44,58€

Kotihoito koko vrk, myön. 5–15 h 48,92 48,15€

Kotihoito koko vrk, myön. 15–22 h 50,28 49,48€

Kotihoito koko vrk, myön. 22–30 h 51,19 50,37€

Kotihoito koko vrk, myön. 30–37 h 52,55 51,71€

Kotihoito koko vrk, myön. 37+h 54,36 53,50€

Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

Hoito- ja palvelusuunnitelma termin tilalla jatkossa asiakassuunnitelma ja toteuttamissuunnitelma. Rokotus lisätty kotihoidon tehtäviin. Palvelusetelin arvon tarkastus.

Palvelusetelituotteiden tuntihinnat:

Rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli arkipäivä 46,79 46,04 €/tunti

Rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli lauantai 53,27 52,42 € /tunti

Rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli sunnuntai 77,05 75,82 €/tunti

Kehitysvammaisten ja autismikirjon palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

1.1.2025 voimaan tulevan vammaispalvelulain muutokset päivitetty sääntökirjaan. Lisätty kuvaus uuden vammaispalvelulain mukaisen asumisen tuen palvelusta (Ehl sijasta). Palvelusuunnitelma termin tilalla jatkossa asiakassuunnitelma. Tarkennettu ateriapalveluiden tuottamista yhteisöllisessä sekä ympärivuorokautisessa asumisessa.

Rajoitustoimenpiteiden muutokset 1.1.2025 alkaen päivitetty sääntökirjaan. Rikosrekisteriotevaatus (valvontalaki). Palveluntuottajan ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus (valvontalaki).

Autismikirjon henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteli

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Autismikirjon henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen taso 1:
~~200~~ 230 €/vrk

Autismikirjon henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen taso 2:
~~270~~ 310 €/vrk

Autismikirjon henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen taso 3:
~~360~~ 390 €/vrk

Autismikirjon henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen taso 4:
~~390~~ 420 €/vrk

Tilapäisen asumisen tuen palveluseteli

Tilapäisen asumisen tuen taso 1: ~~130~~ 160 €/vrk

Tilapäisen asumisen tuen taso 2: ~~180~~ 200 €/vrk

Tilapäisen asumisen tuen taso 3: ~~240~~ 260 €/vrk

Tilapäisen asumisen tuen taso 4: ~~300~~ 340 €/vrk

Henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirja

1.1.2025 voimaan tulevan vammaispalvelulain muutokset päivitetty sääntökirjaan. Termistön muutos: palvelusuunnitelma termin tilalla jatkossa asiakassuunnitelma. Kirjaamisvelvoitelain vaikutukset sääntökirjaan päivitetty. Palveluntuottajan vastuuhenkilön osaamisvaatimukset täydennetty (valvontalaki). Rikosrekisteriotevaatus (valvontalaki). Palveluntuottajan ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus. Omaisen asemaa palvelutuotannon toteuttamisessa täsmennetty.

Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

1.1.2025 voimaan tulevan vammaispalvelulain muutokset päivitetty sääntökirjaan. Jatkossa ko. palveluun vammaispalvelulain nojalla Ehl sijasta. Omaisen asemaa palvelutuotannon toteuttamisessa täsmennetty. Termistön muutos: palvelusuunnitelma termin tilalla jatkossa asiakassuunnitelma. Välttämättömien lääkinnällisten hoitotoimenpiteiden lisääminen palvelun piiriin. Rikosrekisteriotevaatus (valvontalaki). Palveluntuottajan ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus.

Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

Omaishoidon tuen kotiin vietävä palvelu lakisääteisen vapaan osalta muutettu harkinnanvaraiseksi. Virkistysvapaan käyttö muutettu kuukausiperusteiseksi. Lisätty omatyöntekijäksi asiakasohjaajan lisäksi myös sosiaalityöntekijä lain edellyttämällä tavalla. Palvelusetelin arvoa nostettu 1,62 %. Vaikutus hyvinvointialueen kustannuksiin n. 7000 €/v.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

Sosiaalihuoltolain mukainen termistön päivitys. Erityistason palvelusetelin myöntämisperustetta tarkennettu. Asiakkaan tulotietojen selvittämisen oikeutta tarkennettu. Omaisten yöpymismaksuja tarkennettu. Tarkennettu asiakkaan oikeutta vuorokausirytmien osalta. Henkilöstörakenteen osalta tarkennettu hoiva-avustajien käyttöä vastaamaan Valviran ohjeistusta. Keskeytysääntöihin tarkennuksia asiakkaan omavastuuosuuksien perimiseen. Palvelusetelin arvon tarkastus: muutokset palvelusetelien arvossa perustaso v. 2024: 191,40 €/vrk --> 179,77 €/vrk, erityistaso v. 2024 204,17 €/vrk --> 191,76 €/vrk. Palvelusetelin arvon vähennys perustuu henkilöstömitoituksen muutokseen ja siitä tehtyyn laskelmaan. Hinnan muutoksen vaikutus vähentää hyvinvointialueelle syntyviä kustannuksia n. 525 000 €/v.

Ikääntyneiden lyhytaikaisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

Lisätty omatyöntekijäksi asiakasohjaajan lisäksi myös sosiaalityöntekijä lain edellyttämällä tavalla. Muu lyhytaikaishoito muutettu harkinnanvaraiseksi vapaaksi. Rokotuskäytännön muutos. Asiakkaalta perittävään omavastuuosuuteen tulossa muutos, kun valtioneuvosto vahvistaa vuoden 2025 maksut. Lyhytaikaishoidon hintaan tulossa muutosesitys asiakasmaksuhinnaston muutoksen myötä 11–12/2024. Palvelusetelin arvo vuonna 2024; 216,41 €/vrk --> vuonna 2025 204,77 €/vrk. Palvelusetelin arvon vähennys perustuu henkilöstömitoituksen muutokseen. Vaikutus hyvinvointialueen kustannuksiin n. 10 000 €/v.

Palvelusetelien sääntökirjat ovat luonnosversioita, kunnes ne hyväksytään aluehallituksessa. Kokouksen jälkeen hyväksytyt versiot siirretään hyvinvointialueen verkkosivuille.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

- 1) merkitsee palvelusetelien sääntökirjat vuodelle 2025 tiedoksi
- 2) arvioi sääntökirjamuutosten vaikutuksia työikäisten ja ikääntyneiden näkökulmasta
- 3) esittää liitteenä olevat sääntökirjat aluehallitukselle hyväksyttäväksi.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Päätös

Liitteet

- Liite 7 Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 8 Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 9 Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 10 Kirurgian ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 11 Koneellisen lääkeannosjakelun palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 12 Koululaisten silmälääkäritutkimuksen palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 13 Koululaisten optometristin tutkimuksen palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 14 Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 15 Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 16 Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 17 Neuvonta- ja terapiapalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 18 Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 19 Peruukkipalvelun palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 20 Psykiatrian ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 21 Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 22 Silmätautien ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 23 Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 24 Suun terveydenhuollon palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 25 Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja 2025
- Liite 26 Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja 2025
- Liite 27 Vammaisten hoitoavun sääntökirja 2025
- Liite 28 Yleislääkärin vastaanoton palvelusetelin sääntökirja 2025

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

- Liite 29 Palvelusetelien muutosten koonti 2025
- Liite 30 Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa 2025
- Liite 31 Apuvälinepalvelun palvelusetelien sääntökirja 2025

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

75

**Palvelujen myöntämisen perusteet: Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisen perusteet
1.1.2025 alkaen**

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelijat

Tuija Koivisto p. 040 513 5821
Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
Saara Paananen p. 0400 115 656

Selostus asiasta

Yleistä

Asiakkaat ohjautuvat asumispalveluihin keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen kautta. Keski-Suomen hyvinvointialueen koti- ja asumispalveluiden tavoitteena on, että keskisuomalaiset saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Palveluissa keskeinen periaate on tukea arjessa apua tarvitsevien kykyä elää arvokkaasti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittäväillä palveluilla. Palvelut tukevat asiakkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä turvallisuutta. Tarpeen mukaan järjestetään asumispalveluita sekä yhteisöllisenä asumisena että ympärivuorokautisesti. Palveluja tuotetaan omana toimintana, ostopalveluina sekä palvelusetelillä. Lähtökohtana on asiakkaan kotona asuminen ja palvelut järjestetään kotona tai kodikkaassa ympäristössä asumispalveluyksiköissä tai perhehoidossa.

Lääketieteellinen hoito ja konsultaatiot, lyhytaikainen palveluasuminen sekä toimintakykyä ylläpitävä toiminta tukevat asiakkaan kotona asumista ja omaishoitajan jaksamista. Keskeisiä periaatteita kaikessa toiminnassa ovat ennakoiva, ennaltaehkäisevä ja toimintakykyä ylläpitävä aktiivinen toiminta sekä yhteistyö, joiden avulla ehkäistään lisäpalvelutarpeen syntymistä.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Vanhuspalvelulaki (980/2012), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023), Perhehoitolaki (263/2015), Laki hyvinvointialueesta (611/2021), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).

Yhteys strategiaan

Keski-Suomen hyvinvointialueella ikääntyneiden määrällinen kasvu on lähivuosina suurta. Eri alueilla väestöennusteet sekä palvelurakenne

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

vaihtelevat merkittävästi, mutta kokonaisuutena ikääntyneiden palvelutarve tulee kasvamaan. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen piirissä oli vuonna 2023 keskisuomalaisia 75 vuotta täyttäneitä 6,8 %. Tämän lisäksi pitkäaikaisessa laitospalvelussa oli 0,3 yli 75 vuotiaista. Strategiseksi tavoitteeksi on asetettu, että yli 75 vuotiaista asukkaista 7 % olisi ympärivuorokautisen asumisen piirissä vuonna 2030 ja tämä tavoite tulee arvion mukaan täyttymään vuoden 2024 aikana. Keski-Suomen hyvinvointialueella on vielä alueellisia eroja ympärivuorokautisen palveluasumisen kattavuudessa.

Kevyempien asumispalveluratkaisujen lisääminen ja niiden ensisijaisuus ovat hyvinvointialueen strategisen linjauksen mukaisia. Keski-Suomen hyvinvointialueen strateginen tavoite on lisätä yhteisöllisen asumisen paikkamääriä usealla sadalla asumispalvelupaikalla. Yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteita on kevennetty, jotta asukkaat pääsevät yhteisöllisen asumisen yksiköihin nykyistä kevyemmin perusteiden ja että yhteisöllisessä asumisessa olevan asiakkaan asumisaika yhteisöllisen asumisen yksikössä pidentyisi ja vaikuttaisi sitä kautta vähentävästi ympärivuorokautisen palveluasumisen tarpeeseen. Ikääntyneiden asumispalvelun myöntämisperusteisiin on tehty perhehoitoa käsittelevä kappale, jolla halutaan tuoda esille myös perhehoidon mahdollisuudet palvelumuotona ikääntyneille. Yhteisöllisen asumisen ja perhehoidon lisääminen on Keski-Suomen hyvinvointialueen keskeinen strateginen tavoite. Yhtenäiset palveluiden myöntämisperusteet ja toimintakyvyn RAI-arviointi tukevat oikea-aikaista palveluiden myöntämistä, asukkaiden yhdenvertaisuutta ja palveluiden riittävyttä. Oikea-aikainen palveluiden myöntäminen vaikuttaa asiakaskokemukseen myönteisesti sekä vähentää merkittävästi hyvinvointialueelle syntyviä kustannuksia.

Nykytilankuvaus

Ikääntyneiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on yhteensä 2615 asiakasta. Oma toimintana ympärivuorokautista palveluasumista järjestetään noin 1460 asiakkaalle, ostopalveluissa on noin 1040 asiakasta ja palvelusetelillä palvelu on järjestetty noin 115 asiakkaalle. Ympäri vuorokautista asumispalvelua on järjestetty lähipalveluna hyvinvointialueen jokaisessa kunnassa joko oma toimintana tai yksityisen palvelutarjonnan kautta. Lyhytaikaishoidon paikkoja oma toimintana on noin 240. Hyvinvointialueella laitospalvelua on vähennetty vuoden 2024 aikana 65 paikkaa. Sitä tuotetaan oma toimintana 55 asiakkaalle.

Hyvinvointialueella yhteisöllistä asumisen paikkoja on lisätty vuoden 2024 aikana. Yhteisöllisen asumisen paikkoja on ollut käytössä yhteensä 275. Oma toimintana järjestettyjä yhteisöllisen asumisen paikkoja on noin 250, ostopalveluna keskimäärin 25 paikkaa.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Vaikutusten arviointi

Yhtenäiset palveluiden myöntämisperusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden palveluihin ohjautumiseen, palveluiden oikea-aikaisuuteen, palveluiden saatavuuteen ja riittävyteen sekä hyvinvointialueelle aiheutuviin kustannuksiin. Oikea-aikaisella palveluiden myöntämisellä vaikutetaan hyvinvointialueen palvelurakenteeseen, joka on yksi strategisista tavoitteista. Myöntämisperusteiden päivytyksessä on kevennetty yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteita ja lisätty perhehoito palvelumuotona perusteisiin, jotta saadaan kevyemmällä asumisen ratkaisuilla vaikutettua palvelurakenteeseen keventäen sitä. Tavoitteena on lisätä yhteisöllisen asumisen paikkoja usealla sadalla paikalla vuoteen 2030 mennessä.

Asumispalveluiden myöntämisperusteissa on lyhennetty RAI-arvioinnin tekstejä sekä siirretty asiakirjan loppuun liitetiedostoksi RAI-selitteet ja asumisessa käytettävät RAI-arvot. RAI-mittarit vahvistavat asumispalvelun myöntämisen yhdenvertaisuutta ja päätösten perustumista luotettavaan arviointityökaluun.

Myöntämisperusteissa on kuvattu ja tarkennettu erityisesti tilapäisen lyhytaikaisen asumisen käsitteitä ja myöntämistä. Tällä vahvistetaan asukkaiden yhdenvertaisuutta ja vaikutetaan palveluiden saatavuuteen ja varmistetaan palvelun riittävyttä eri alueilla.

Valmistelijan yhteenveto

Ehdotetaan, että esitys hyväksytään yllä kuvattu perustelujen mukaisesti.

Palvelujen myöntämisen perusteet ovat luonnosversioita, kunnes ne hyväksytään aluehallituksessa. Kokouksen jälkeen hyväksytyt versiot siirretään Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuille

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1) merkitsee asian tiedoksi.

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Liite
32 Ikääntyneiden asumisen palveluiden myöntämisperusteet
1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

76

**Palvelujen myöntämisen perusteet: Kotihoidon ja tukipalvelujen myöntämisen perusteet
1.1.2025 alkaen**

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

Tuija Koivisto p. 040 513 5821
Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
Riikka Röppänen p. 040 569 5761

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen tavoitteena on, että keskisuomalaiset saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Palveluissa keskeinen periaate on tukea arjessa apua tarvitsevien kykyä elää arvokkaasti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittävillä palveluilla. Palvelut tukevat asiakkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä turvallisuutta. Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää kotihoitoa ja tukipalveluita omana toimintana, palvelusetelillä ja ostopalveluina. Kotihoitoon ja tukipalveluihin sisältyvät ikääntyneiden ennalta ehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut, kotiin annettavat tukipalvelut sekä kotihoidon palvelut. Myöntämisperusteissa määritellään perusteet julkisin varoin myönnettäville palveluille. Asiakkaat ohjautuvat palveluihin keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen kautta. Asiakkaan toimintakyvyn arvioinnissa käytetään RAI-arviointimenetelmää. Asiakas ja tarvittaessa asiakkaan läheinen osallistuu palvelutarpeen arviointiin ja palveluidensa suunnitteluun, jolla vahvistetaan asiakkaan osallisuutta ja itsenäistä suoriutumista. Palvelut myönnetään asiakkaan kokonaisarviointiin perustuen yhtenäisillä myöntämisperusteilla. Jokaiselle asiakkaalle nimetään omatyöntekijä, joka myöntää asiakkaalle palvelut sekä huolehtii asiakassuunnitelman laadinnasta ja toteutumisesta.

Yhteys strategiaan

Yhdenmukaisilla kotihoidon ja tukipalveluiden myöntämisperusteilla vahvistetaan asukkaiden yhdenvertaisuutta ja palveluiden saatavuutta eri alueilla hyvinvointialueen strategian mukaisesti. RAI-pohjainen arviointivälineistö tukee palveluiden oikea-aikaisuutta ja yhdenmukaista palvelutarpeen arviointia. Varhaisen tuen ja digitaalisten palveluiden vahvistamisella ohjataan palvelua ennakoivaan tukeen oikea-aikaisesti. Palveluiden myöntämisperusteissa ohjataan palveluiden kustannusvaikuttavaa käyttöä ja edistetään ikääntyneiden hyvinvointia.

Lainsäädäntö

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (980/2012), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)), Laki hyvinvointialueesta (611/2021).

Nykytilankuvaus

Kotihoitoa ja tukipalveluita järjestetään hyvinvointialueella omana palvelutuotantona, ostopalveluina ja palvelusetelillä. Päivätoimintaa lukuun ottamatta palvelut järjestetään asiakkaan kotiin. Säännöllisen kotihoidon piirissä on noin 3534 asiakasta kuukausittain, joista 3319 asiakasta omassa palvelutuotannossa, 170 asiakasta kotihoidon palvelusetelillä ja 45 asiakasta ostopalveluissa (34 Kinnulassa). Etähoivan palveluita käyttää 480 asiakasta. Lääkeautomaatteja on 700 asiakkaalla. Turvapalvelun asiakkaita on 4074. Päivätoiminnan piirissä asiakkaita on omassa toiminnassa 900 asiakasta, ostopalveluissa 7 asiakasta (Kinnula) ja aistivammaisten päivätoiminnassa 19. Vuonna 2023 Keski-Suomen hyvinvointialueella tehtiin yli 2 000 000 kotihoidon käyntiä.

Vaikutusten arviointi

Myöntämisperusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden ohjautumiseen palveluihin, palveluiden oikea-aikaisuuteen ja palveluista aiheutuviin kustannuksiin. Myöntämisperusteiden päivityksessä on huomioitu omavalvonnan ja aluehallintoviraston antama ohjaus. Asiakirjasta on poistettu ylimääräisiä palvelukuvaukseen liittyviä tekstejä ja alkukappaleita on tiivistetty, sekä poistettu palvelut, jotka eivät ole sosiaalihuoltalain perusteella myönnettäviä. Tämä tiivistää myöntämisen perusteita ja helpottaa olennaisen löytämistä. Myöntämisen perusteissa käytettävät termit on päivitetty nykykäytännön mukaisiksi, jolloin nykyinen toimintamalli ja termit ovat yhdenmukaiset ja selkeämmät käytännössä. Sanamuotoja ja lauserakenteita on selkiytetty ja kirjoitettu tarkemmin auki tulkinnanvaraisia kohtia, jolloin myöntämisperusteiden tulkinta yhdenmukaistuu ja lisää asiakkaiden yhdenvertaisuutta.

Turvapalveluun kirjattu kuvauslvan ja asiakkaan suostumuksen pyytäminen, joilla lisätään asiakkaan osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta palveluiden järjestämisessä. Lisäksi asiakas- ja lääketurvallisuuden lisäämiseksi on lisätty avaimen luovuttaminen kotihoidolle. Avaimen luovuttaminen kotihoidolle mahdollistaa kotihoidon pääsyn asiakkaan luokse, mikäli hän on esimerkiksi sairauskohtauksen vuoksi estynyt avaamasta ovea. Lukollinen lääkekaappi turvaa lääkehoidon toteuttamista siten, että ulkopuolisilla ei ole pääsyä lääkkeisiin, tai asiakas jolla muisti on heikentynyt, ei vahingossa ota ylimääräisiä lääkkeitä.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Tukipalveluiden ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden osalta on tarkennettu tulo- ja varallisuusrajoihin tehdyt indeksikorotukset ja lisätty, että palveluiden myöntämisessä noudatetaan taloudellista tarveharkintaa. Myöntäminen kohdentuu heikoimmassa asemassa oleville asiakkaille yksilöllisen tilanteen ja palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Lisätty myös perhehoito kotona asumisen tukena –kappale, joka vahvistaa perhehoidon roolia kotiin myönnettävien palveluiden osana.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Palvelujen myöntämisen perusteet ovat luonnosversioita, kunnes ne hyväksytään aluehallituksessa. Kokouksen jälkeen hyväksytyt versiot siirretään Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuille.

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1) merkitsee asian tiedoksi.

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite
33

Kotihoidon ja tukipalveluiden myöntämisperusteet 1.1.2025
alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

77

Palvelujen myöntämisen perusteet: Perhehoidon myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija Piritta Huttunen p. 050 552 4883
Maria Lehtinen p. 0504135912

Selostus asiasta **Yleistä**

Perhehoidon toimintaohjetta on laadittu työprosessissa Keski-Suomessa jo usean vuoden ajan yhteistyössä perhehoitajien kanssa. Perhehoidon palkkioista on laissa säädetty ja Keski-Suomen hyvinvointialueen Aluevaltuusto hyväksyi kokouksessa 5.12.2023 § 20 Keski-Suomen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon toimintaohje, tuki ja kustannusten korvaukset sekä niiden myöntämisperusteet 1.1.2024 alkaen. Perhehoitajille maksettavien hoitopalkkioiden, kulu- ja käynnistämiskorvausten tarkistus tehdään vuosittain lakisääteisten indeksikorotusten mukaisesti (Perhehoitolaki 263/2015 16§ ja 19§). Korotukset palkkioihin on tehty toimeksiantosopimusten läpikäymisen ja korotusten perusteiden yhtenäistämisen perusteella.

Keski-Suomen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon toimeksiantosopimukset on tarkastettu ja palkkioiden korotusperusteet on koottu yhteen. Perhehoitajilta tullutta palautetta toimintaohjeesta on kerätty ja lyhytaikaisen perhehoidon palkkioita on valmisteltu yhdessä lyhytaikaisen perhehoidon perhehoitajien kanssa kevään 2024 aikana. Yhteisen valmistelutyön pohjalta on kirjattu Keski-Suomen hyvinvointialueen lastensuojelun perhehoidon toimintaohje, jossa kuvataan sekä perhehoidon järjestäminen että palkkiot ja niiden myöntämisperusteet (toimintaohjeen liitteet 1 ja 2).

Lastensuojelun perhehoidon palkkioihin esitetään viidettä palkkioluokkaa: lyhytaikainen perhehoito, 75 % korotus peruspalkkioon. Tämän jälkeen käytössä olevat palkkiotasot olisivat pitkäaikaisessa perhehoidossa: peruspalkkiotaso, 50 %:n korotus, 100 %:n korotus, erityispalkkioluokka 2500 € sekä lyhytaikaisessa perhehoidossa: 75 %:n korotus. Käytössä olevista palkkioista, käynnistämiskorvauksista ja kulukorvauksista käynnistämiskorvauksesta esitetään, että ne pysyvät vuoden 2024 tasolla ja niitä korotetaan ainoastaan indeksikorotuksella. Eri palkkiotasojen myöntämisperusteet on määritelty Perhehoidon toimintaohjeen liitteessä 1

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittaa perhehoidon palkkioita, kulukorvauksia ja käynnistämiskorvauksia koskevat indeksikorotukset vuosittain loppuvuodesta (marras-joulukuussa). Palkkiot ja kulukorvaukset on eritelty Perhehoidon toimintaohjeen liitteeseen numero 2. Lastensuojelun perhehoidon toimintaohjeen osalta esitetään, että toimintaohje hyväksytään liitteineen (liitteet 1 ja 2) siten, että liitteeseen numero 2 päivitetään vuoden 2025 indeksikorotukset sitten, kun ne tulevat STM:stä tiedoksi.

Yhteys strategiaan

Lastensuojelun perhehoidon vahvistaminen on hyvinvointialueen strateginen tavoite. Lyhytaikaisen perhehoidon palkkion käyttöönotto nostaa lyhytaikaisen perhehoidon palkkioita (50 %:n korotuksesta 75 %:n korotukseen), mikä vahvistaa perhehoitoa ensisijaisena sijaishuollon muotona lastensuojelun laitoshoitoon nähden.

Lainsäädäntö

Lastensuojelun perhehoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon, kasvatuksen ja muun huolenpidon järjestämistä tehtävään hyväksytyssä perheessä (Perhehoitolaki 263/2015 3 §). Lasten ja nuorten perhehoitajista käytetään nimitystä sijaisvanhemmat. Perhehoito on laissa määriteltynä ensisijaiseksi sijaishuollon muodoksi laitossijoitukseen nähden.

Vaikutusten arviointi

Keski-Suomen hyvinvointialueella on 290 lasta pitkäaikaisessa perhehoidossa. Lisäksi lyhytaikaisessa perhehoidossa ollut 88 lasta vuoden 2024 aikana. Huostaan otettuja lapsia Keski-Suomen hyvinvointialueella on yhteensä 582.

Lyhytaikaisen perhehoidon palkkion korotuksella lisätään perhehoitoa ensisijaisena sijaishuollon muotona lastensuojelun laitoshoitoon nähden. Palkkioiden korottaminen esitetyllä tavalla lisää kustannuksia 68 000 euroa vuodessa. Kustannus on otettu huomioon vuoden 2025 talousarvioesityksessä.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1) merkitsee asian tiedoksi.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite 34 Lastensuojelun perhehoidon toimintaohje 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

78

Palvelujen myöntämisen perusteet: Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin tarjottavien ja asumispalveluiden myöntämisperusteet alkaen 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

Ulla Kuittu p. 050 353 8310
Laura Vanttinen p. 050 347 1022

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdepalveluiden tavoitteena on, että hyvinvointialueella asuvat saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti.

Palveluissa keskeinen periaate on tukea arjessa apua tarvitsevien asiakkaiden kykyä elää itsenäisesti ensisijaisesti kotona oikea-aikaisilla, toimintakykyä ja hyvinvointia tukevilla sekä riittäväillä palveluilla. Tarpeen mukaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujille järjestetään asumispalvelua ja siihen sisältyvää tukea. Palveluja tuotetaan hyvinvointialueen omana toimintana sekä ostopalveluina. Ensisijaisesti asiakkaan tuki järjestetään kotiin ja tarpeen mukaisesti kodinomaiseen ympäristöön asumispalveluyksikössä. Lääketieteellinen hoito ja konsultaatiot, sekä lyhytaikaisjaksot tukevat asiakkaan hyvinvoinnin ylläpitämistä ja kuntoutumista.

Keskeisiä periaatteita kaikessa toiminnassa ovat ennaltaehkäisevä toiminta, kuntouttava työote sekä yhteistyö ja näiden varmistaminen panostamalla yksilölliseen asiakas- ja palveluohjaukseen. Palvelut tukevat hyvinvointialueella asuvien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, turvallisuutta, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta, sekä ehkäisevät lisäpalveluntarpeen syntymistä. Palvelutarpeen arvioinnissa keskeistä on asiakkaan kokonaisvaltainen tilanteen arviointi.

Yhteys strategiaan

Palvelua myönnetään yhdenmukaisin kriteerein hyvinvointialueen asukkaille palvelutarpeenarvioinnin mukaisesti. Palvelun tavoitteena on tukea asiakasta kuntoutumisen prosessissa kohti kevyempää asumisen tuen palvelua tai itsenäistä asumista.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki 21§

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Nykytilankuvaus

Mielenterveyskuntoutujien ostettujen asumispalveluiden toimintamenot vuodelle 2024 on 17,1 M€. Päihdekuntoutujien ostettujen asumispalveluiden toimintamenot vuodelle 2024 on 1,1 M€. Ostopalveluissa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja yhteisöllisessä asumisessa oli asiakkaita syyskuussa 2024 yhteensä 406 ja tuetussa asumisessa ja liikkuvassa tuessa asiakkaita oli yhteensä 200.

Hyvinvointialueen oman palvelutuotannon erityisryhmien ja kotiin vietävien palveluiden asumispalveluissa oli syyskuussa 2024 94 asiakasta ja liikkuvassa kotiin vietävän tuen palvelussa 330 asiakasta.

Vaikutusten arviointi

Oikea-aikaisella palvelulla voidaan vähentää raskaampien palveluiden tarvetta sekä kustannusten kasvua. Myönnetyt palvelut perustuvat aina palvelutarpeen arviointiin.

Valmistelijan yhteenveto

Voimassa olevaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin tarjottavien ja asumispalvelujen myöntämisen perusteet asiakirjaan nähden sisällölliset muutokset kohdentuvat termistön selkeyttämiseen, asumispalveluiden tasojen täsmentämiseen lainsäädännön mukaisesti. Palvelukuvauksesta on poistettu päihdelaitoskuntoutus-osio sekä täsmennetty palvelutarpeen arvioinnin prosessin kirjaaminen sekä täsmennetty termistöä.

Palvelujen myöntämisen perusteet ovat luonnosversioita, kunnes ne hyväksytään aluehallituksessa. Kokouksen jälkeen hyväksytyt versiot siirretään Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuille.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1) merkitsee asian tiedoksi.
2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Liite 35 Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden
myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

79

Palvelujen myöntämisen perusteet: Omaishoidon tuen myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

Tuija Koivisto p. 040 513 5821
Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
Saara Paananen p. 0400 115 656

Selostus asiasta

Yleistä

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, joka perustuu omaishoidon tuesta annettuun lakiin (937/2005) ja siihen myöhemmin tehtyihin muutoksiin sekä Keski-Suomen hyvinvointialueen hyväksymiin myöntämisperusteisiin ja palkkioluokkiin.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Tuella on tarkoitus mahdollistaa asiakkaan kotona asuminen.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajille annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Lain mukaan hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkiot tarkistetaan kalenterivuositain kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/2006) 96 §:n soveltamista varten.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on omaishoidon tuen järjestämisvastuu. Omaishoitosopimus on hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen välinen toimeksiantosopimus omaishoidon järjestämisestä. Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen hyvinvointialueeseen, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.

Yhteys strategiaan

Vuonna 2023 Keski-Suomen hyvinvointialueelle 75 vuotta täyttäneistä omaishoidon tuen piirissä oli 4,3 % (Sotkanet-tilasto), kun koko maassa heitä oli 4,1 %. Omaishoidon tuen piirissä olevien asiakkaiden prosentuaalinen osuus on laskenut, samoin kuin koko maassa keskimäärin, koska 75 täyttäneen väestön määrä on kasvanut aiempaa voimakkaammin. Keski-Suomen hyvinvointialueella on ollut käytössä

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

yhtenäistetyt omaishoidontuen myöntämisperusteet, joka tuo yhdenvertaisuutta asukkaiden ja eri alueiden väleille, kun omaishoidon tuki myönnetään samoin perustein kaikille. Omaishoidon tuki on merkittävä palvelumuoto tukemaan kotona asumista.

Lainsäädäntö

Laki omaishoidon tuesta (937/2005), Laki omaishoidon tuesta annetun lain muuttamisesta (511/2016), Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta (1280/2022), Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettu laki (734/1992), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (791/2022)

Nykytilankuvaus

Omaishoidon tuen piirissä on tällä hetkellä noin 2200 omaishoitajaa ja reilut 200 sijaishoitajaa. Ikääntyneiden omaishoidon tuen piirissä on noin 1400 asiakasta ja alle 18-vuotiaita ja kehitysvammaisia omaishoidettavia on noin 800. Uusia omaishoidon tuen hakemuksia Keski-Suomen hyvinvointialueelle tulee vuosittain noin 800-900. Vuonna 2024 omaishoidon tuen palkkioita arvioidaan maksettavan 12,7 M€. Lisäksi hyvinvointialueella aiheutuu kustannuksia sivukuluista ja omaishoitoon kuuluvien palvelujen kuten omaishoidon vapaiden järjestämisestä, kaikkiaan omaishoidon tuen kustannukset ovat noin 16M€.

Vaikutusten arviointi

Omaishoidon tuen myöntämisperusteisiin on avattu omaishoidon tuen hakemisprosessia tarkemmalla tasolla, jotta selkeytetään sitä asiakkaan näkökulmasta. Myöntämisperusteisiin on lisätty kappale omatyöntekijästä. Tässä tavoitteena on selkeyttää omatyöntekijän roolia asiakkaiden tukena.

Alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuen myöntämisperusteita ei ole muutettu sisällöllisesti, mutta sanallisesti myöntämisperusteita on kuvattu tarkemmin eri toimintojen sisältöjä. Tavoitteena on vähentää tulkintaeroja eri osapuolten välillä.

Omaishoidon tuesta on poistettu päivähoiton ja päivätoiminnan vaikutus palkkiota vähentävänä tekijänä. Tällä turvataan normaaliin elämään kuuluva toiminta asiakkaiden osalta. On arvioitu, että vähennyksen poistaminen lisää Keski-Suomen hyvinvointialueen kuluja noin 165 000 €/v.

Omaishoidon tuen myöntämisperusteisiin on esitetty 10 % korotusta sijaishoitajan palkkioon. Tämän on arvioitu vaikuttavan noin 29 000 €/

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

vuosi nostaen sijaishoitajien palkkioita. On kuitenkin huomioitava, että sijaishoito on hyvinvointialueelle edullisin tapa järjestää omaishoitajien lakisääteisiä vapaita ja sijaishoidon lisääntyessä vähenee lyhytaikaishoidon paikkojen tarve ja niitä saadaan käyttöön aiempaa enemmän myös muihin tarpeisiin, kuten tukemaan sairaalasta kotiutumista. Samalla on esitetty, että Keski-Suomen hyvinvointialueen oma omaishoitajan tukena käytettävä hoitajan tuki, kohdistetaan jatkossa virkistysvapaisiin, eikä niiden turvin voida järjestää lakisääteisiä vapaita, koska niitä ei voida hoitajien antaman tuen avulla järjestää siten, että lakisääteiset vapaat turvattaisiin kokonaisuutenaan.

Keski-Suomen hyvinvointialueelle kohdistuu taloudellisia paineita. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu ja Keski-Suomen hyvinvointialueen on turvattava raskaassa hoitotilanteessa olevien asiakkaiden hoito. Omaishoidon tuessa 2. ja 3. hoitopalkkioluokassa on asiakkaita, joiden hoidon ja huolenpidon tarve on suurta.

Aikuisten omaishoidon tuen myöntämisessä 1. hoitopalkkioluokka kohdistuu 1.1.2025 jälkeen vain niihin asiakkaisiin, joille on tehty sopimus omaishoidon tuesta ennen 1.1.2025 tai joiden hakemus on saapunut Keski-Suomen hyvinvointialueelle viimeistään 31.12.2024. Muutoksen turvin voidaan turvata raskaimmassa hoitotilanteessa olevien asiakkaiden tukeminen omaishoidon avulla. 1. hoitopalkkioluokan poisto 1.1.2025 jälkeen tulleista hakemuksista vaikuttaa omaishoidon tuen ohjautumiseen ja on arvioitu, että se vähentää omaishoidon tuen asiakkaita n 400 asiakasta/vuosi. Omaishoidon tuen tiukennuksien on arvioitu vähentävän Keski-Suomen hyvinvointialueen kustannuksia vuonna 2024 palkkioiden maksun vähennyksinä noin 3,2 M€. Huomioitava on kuitenkin, että omaishoidon tuen vähennyksen seurauksena on riski siitä, että kotihoidon ja asumispalveluiden kysyntä lisääntyy.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Palvelujen myöntämisen perusteet ovat luonnosversioita, kunnes ne hyväksytään aluehallituksessa. Kokouksen jälkeen hyväksytyt versiot siirretään Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuille.

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1) merkitsee asian tiedoksi.
2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Liitteet

Liite
36

Omaishoidon tuen toimintaohje ja myöntämisen perusteet
1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

80

Palvelujen myöntämisen perusteet: Perhehoidon toimintaohje – vammaisten ja ikäihmisten perhehoito 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
palvelujohtaja Mirja Ahoniemi p. 040 550 3719
palvelupäällikkö Saara Paananen p. 0400 115 656

Selostus asiasta

Yleistä

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Sen tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen ja tarpeenmukaiseen hoitoon sekä läheisiin ihmissuhteisiin perheenjäsenenä.

Perhehoidolla edistetään perhehoidossa olevan henkilön hyvinvointia, toimintakykyä, perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. Perhehoitoon sijoittamisen lähtökohtana ovat asiakkaan elämäntilanne, aikaisemmat elämäkokemukset sekä hoivan ja huolenpidon tarve.

Yhteys strategiaan

Perhehoitopaikkojen käyttö antaa asiakkaille mahdollisuuden asua kodinomaisessa ympäristössä, joka tukee myös heidän kokonaisvaltaista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Perhehoidolla voidaan vaikuttaa omaishoitajien jaksamiseen, tukea kotona asumista ja vastata eri asiakasryhmien palvelutarpeisiin.

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategisena tavoitteena on vaikuttaa palvelurakenteeseen sitä keventäen. Perhehoidon lisääminen ja uusien perhehoitajien kouluttaminen vaikuttaa merkittävästi raskaampien asumispalveluiden käyttöön. Perhehoidon lisääminen vaikuttaa merkittävästi hyvinvointialueen palvelurakenteeseen keventäen sitä ja vaikuttaa sitä kautta myös palveluista aiheutuviin kustannuksiin niitä vähentäen.

Lainsäädäntö

Perhehoito on hyvinvointialueen järjestämää palvelua, josta säädetään perhehoitolaisissa (Perhehoitolaki 263/2015).

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Perhehoito voi olla lyhytaikaista tai pitkäaikaista perustuen yksilölliseen palvelutarpeeseen ja elämäntilanteeseen sekä asiakkaalle laadittuun asiakas- tai omaishoitosuunnitelmaan, palvelusuunnitelmaan ja/tai erityishuolto-ohjelmaan (kehitysvammaiset). Perhehoito on perhehoitolain mukaista toimeksiantosopimukseen perustuvaa perhehoitoa. Toimeksiantosopimuksessa määritellään yksilöllisesti perhehoidon muoto ja sen kesto.

Perhehoitajille maksettavien hoitopalkkioiden, kulu- ja käynnistämiskorvausten tarkistus tehdään vuosittain lakisääteisen indeksikorotuksen mukaisesti (Perhehoitolaki 263/2015 19 §).

Nykytilankuvaus

Keski-Suomessa vammaisten ja ikäihmisten perhehoitoa on koordinoitu keskitetysti ja perhehoitoon liittyvää toimintaohje on jo vuosia ollut yhtäläinen kaikissa Keski-Suomen kunnissa. Keski-Suomen hyvinvointialueella vammaisten perhekoteja on noin 42 ja ikääntyneiden perhekoteja noin 17. Kotiin vietävää perhehoitoa toteuttaa 14 perhehoitajaa ja sijaisina toimii 12 perhehoitajaa. Perhehoidossa on asiakkaita noin 270, joista pitkäaikaista perhehoitoa käyttäviä noin 46. Ikäihmisten ja vammaisten perhehoidon arvioidut nettokustannukset vuonna 2024 ovat noin 2 000 000 €.

Vaikutusten arviointi

Perhehoidon lisääminen vaikuttaa perhehoidon kustannuksiin nousevasti, mutta puolestaan tukee omaishoitaajia, kotona asuvia asiakkaita ja sitä kautta vähentää pitkäaikaisen tai lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkojen tarvetta ja sitä kautta vaikuttaa hyvinvointialueelle aiheutuviin kokonaiskustannuksiin vähentäen niitä.

Perhehoidon toimintaohjeessa on selkeytetty asiakirjan rakennetta ja sen rakennetta sekä tarkennettu perhehoitajien tuen muotoja sanallisesti tarkemmalla tasolla. Ennakkovalmennukseen liittyvät maksut määriteltä asiakirjaan.

Pitkäaikaiseen perhehoitoon on esitetty muutosta perhehoitajalle kertyviin vapaisiin. Nykyisin perhehoitajille kertyy vapaata 3,5 pv/kk. Pitkäaikaisessa perhehoidossa vapaita kertyy 1.1.2025 jälkeen 4 pv/kk. Tämä lisää vapaavuorokausia 6 pv./v./sopimus. Pitkäaikaiseen perhehoitoon esitetään hoitopalkkioiden nostoa 5 % ja samalla muutosta siihen, ettei hoidon sitovuus (päivätoimintaan osallistuminen) vähennä hoitopalkkiota eikä kulukorvausta. Nosto pitkäaikaisessa perhehoidossa, koska se on jäänyt jälkeen lyhytaikaisen perhehoidon palkkiotasosta. Vapaapäivien lisääminen ja palkkion nosto vaikuttaa hyvinvointialueen kustannuksiin noin 80 000 €/v. Tavoitteena on saada lisättyä myös pitkäaikaista perhehoitoa ja sitä kautta vaikuttaa palvelurakenteeseen keventäen sitä.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Perhehoidon vahvempi käyttö omaishoidon lakisääteisten tai harkinnanvaraisten vapaiden järjestämisessä tukee omaishoitajien jaksamista ja heidän selviytymistään vaativasta omaishoitotilanteesta. Perhehoitajaksojen myöntäminen kotona asuville asiakkaille tukee heidän toimintakykyään, vähentää yksinäisyyden ja turvattomuuden tunnetta sekä vaikuttaa kotona asumisen mahdollisuuksiin tukien sitä. Perhehoidon käyttö turvaa myönnettyjen palveluiden toteutumista. Lyhytaikaisen ja kotiin järjestettävän perhehoidon lisääminen vähentää lyhytaikaispaikkojen ruuhkautumista ja sitä kautta vaikuttaa asiakasprosessien sujuvuuteen ja paikkojen riittävyyteen. Asiakasprosessien sujuvuudella on vaikutus muun muassa oikea-aikaiseen sairaalasta kotiutumiseen.

Kotiin järjestettävän perhehoitopalkkiota on esitetty muutettavan tuntiperusteiseksi. Aiemmin palkkio on maksettu kertakorvauksena ja korvauksen suuruus on ollut sama, vaikka toteutuneet työtunnit ovat olleet erilaiset. Tuntiperusteisessa palkkiossa perhehoitajalle maksetaan tehdyistä tunneista ja on perhehoitajia kohtaan oikeudenmukainen. Tuntikorvaus on laskettu kolmannen hoitopalkkioluokan kertakorvauksen keskiarvosta ja hinnaksi muodostuu 16,31 €/h. Mikäli hoitoaika ylittää 8 tuntia/vrk, maksetaan tästä kertakorvaus 140 € /vrk. Vertailua tehty myös eri hyvinvointialueiden välillä. Muutoksen kokonaiskustannusvaikutusta ei pystytä arvioimaan, koska nykykäytännöllä asiakasohjauksesta ei ole tehty asiakkaille tuntiperusteista palvelun myöntämistä vaan palvelu on myönnetty vaihtelevilla tuntimäärillä, esimerkiksi 3-8 h/kk. Lyhytaikaisessa perhehoidon vapaan korvausta, mikäli asiakas on perhehoidossa vähintään 14 vrk/kk, on esitetty laskettavaksi 3,5 päivästä kuukaudessa lakisääteiseen 2 pv./kk. Lyhytaikaisessa perhehoidossa vapaa tulee korvattavaksi rahallisesti. Lyhytaikaista perhehoitoa tuottavalla perhehoitajalle on pitkäaikaista perhehoitajaa paremmat mahdollisuudet pitää vapaita, kun hän jaksottaa työtään. Korvaus lyhytaikaisesta perhehoidosta on merkittävästi suurempi kuin pitkäaikaisesta perhehoidosta. Muutos vaikuttaa tasaavasti perhehoitomuotojen välisiin eroihin ja vähentää osin hyvinvointialueelle aiheutuvia kustannuksia n. 7000 €v.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Palvelujen myöntämisen perusteet ovat luonnosversioita, kunnes ne hyväksytään aluehallituksessa. Kokouksen jälkeen hyväksytyt versiot siirretään Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuille.

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1) merkitsee asian tiedoksi.

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite Perhehoidon toimintaohje - vammaisten ja ikäihmisten
37 perhehoito 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

81

Palvelujen myöntämisen perusteet: Lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

palvelupäällikkö Päivi Paavilainen p. 040 613 9571
palvelujohtaja Marja Laurila p. 044 4597256
vastuualue johtaja Päivi Kalilainen p. 050 3700245

Selostus asiasta

Yleistä

Lapsiperheiden kotipalvelu on kotiin annettavaa palvelua. Se on tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista perheen arjen toimintakykyä turvaavaa ja vahvistavaa tukea. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen ja tarvittavan tuen antaminen perheille oikea-aikaisesti.

Yhteys strategiaan

Lapsiperheiden kotipalvelu on matalan kynnyksen palvelua, jonka tavoitteena on vahvistaa lapsiperheiden tuen saantia varhaisessa vaiheessa. Tarpeenmukaisen ja riittävän tuen antamisella voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista, ja siten vähentää erityispalveluiden kuten lastensuojelun tarvetta. Kotipalvelu järjestetään yleisenä perhepalveluna. Myös muiden palveluiden asiakkuudessa olevilla perheillä on oikeus kotipalveluun. Lapsiperheiden kotipalvelusta tehdään yhteistyötä perheen kanssa työskentelevien muiden toimijoiden kanssa. Ammattilaisten tiiviillä yhteistyöllä ja yhdessä perheen kanssa rakennetaan perheelle tuen ja avun kokonaisuus, joka vastaa oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti perheen tarpeeseen.

Lainsäädäntö

Palvelu perustuu sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) (790/2022). Varhaisen tuen yksikkö järjestää ja toteuttaa lapsiperheiden kotipalvelun oman kotipalvelun työntekijöiden työnä, palvelusetelillä ja ostopalvelulla. Lisäksi varhaisen tuen palveluissa on viranhaltijoita, joiden tehtäviin kuuluu päätöksenteko palvelun myöntämisestä ja maksusta.

Sosiaalihuoltolain 18 a §:n mukaan kotipalvelu sisältää perheen yksilöllisen tarpeen mukaan tukea lapsen hoidossa ja kasvatuksessa, aterioiden valmistamisessa ja kodin siisteydestä huolehtimisessa sekä muissa jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamisessa

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

tai niissä avustamisessa. Kotipalvelua annetaan sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella. Lapsiperheellä on oikeus saada välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole edellä mainittujen syiden vuoksi mahdollista.

Kotipalvelu on asiakkaalle lähtökohtaisesti maksullista. Perheen tulospelvityksen perusteella kartoitetaan maksukykyisyys. Maksujen määräytyminen kotipalvelussa toteutuu lakisääteisesti (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1201/2020).

Kotipalvelussa päätös palvelun myöntämisestä perustuu aina perheen yksilölliseen palvelutarpeeseen ja tarpeen mukaan käytetään yksilökohtaista harkintaa palvelun myöntämisessä ja maksuissa.

Nykytilankuvaus

Keski-Suomen hyvinvointialueella lapsiperheiden kotipalvelua on saanut 10.9.2024 mennessä 416 perhettä, joista palvelusetelin on saanut 236 perhettä. Heistä lastensuojelun asiakkuus on ollut 59 perheellä. Vuonna 2023 lapsiperheiden kotipalvelua sai 589 perhettä.

Hyvinvointialue on jaettu neljään alueeseen, jolla jokaisella toimii palveluohjaaja. Perhe voi hakea kotipalvelua soittamalla oman alueen palveluohjaajalle. Perheellä on mahdollisuus saada kotipalvelua puhelinkeskustelun yhteydessä tehdyn palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Puhelimitse tehdyn palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on helpottaa kotipalvelun hakemista ja nopeuttaa palvelun käynnistymistä perheessä. Palveluohjaaja tekee viranhaltijapäätöksen kotipalvelusta ja lähettää sen asiakkaalle. Kotipalvelua voi hakea myös digitaalisesti Omapalvelun kautta Jyväskylässä, Laukaassa, Jämsässä, Petäjävedellä, Hankasalmissa ja Muuramessa. Omapalvelun käyttö edellyttää vahvaa tunnistautumista. Digitaalisia palveluja laajennetaan myöhemmin koskemaan koko hyvinvointialuetta uuden asiakastietojärjestelmän myötä.

Vaikutusten arviointi

Lapsiperheiden kotipalvelu on matalan kynnyksen palvelua, joka tapahtuu perheen omasta elämäntilanteesta käsin. Palvelu on asiakaslähtöistä ja päätöksenteko tapahtuu lähellä asiakasta kotipalveluohjaajien toimesta.

Myöntämisperusteita ei ole muutettu vuoden 2024 perusteista.

Toimivalta

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1) merkitsee asian tiedoksi.

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite 38 Sosiaalihoitolain mukaisen lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

82

Palvelujen myöntämisen perusteet: Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310
palvelupäällikkö Laura Vanttinen p. 050 347 1022

Selostus asiasta

Yleistä

Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa. Luotolla pyritään ehkäisemään taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistämään itsenäistä suoriutumista.

Yhteys strategiaan

Palvelua myönnetään yhdenmukaisin kriteerein hyvinvointialueen asukkaille. Sosiaalisella luototuksella pyritään ehkäisemään elämäntilanteiden kriisiytymistä ja pitkäkestoisten elämänhallinnan vaikeuksien syntymistä. Oikea-aikaisella auttamisella voidaan vähentää muiden palveluiden tarvetta sekä kustannusten kasvua. kuulemiset/lausunnot, asianosaisille ja mahdolliset kuulemistilaisuudet kuntalaisille ja asiaan liittyvät lausunnot, jos näille ei ole tarvetta, todetaan se tässä kohdassa.

Lainsäädäntö

Sosiaalinen luototus on hyvinvointialueen vastuulla oleva sosiaalipalvelu, jonka järjestäminen on hyvinvointialueen tehtävä. Sosiaalihuoltolain (SHL, 1301/2014) 14 §:ssä todetaan, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös sosiaalisen luoton myöntämisestä hyvinvointialueen asukkaille sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään.

Laki sosiaalisen luototuksen annetun lain muuttamisesta (956/2022) 2§:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaalista luototusta sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttää. Hyvinvointialueen tulee määritellä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet ottaen huomioon, mitä tässä laissa säädetään.

Nykytilankuvaus

Aluevaltuusto on hyväksynyt 29.11.2022 § 121 Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2023 alkaen.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet noudattavat valtioneuvoston julkaisemaa sosiaalisen luototuksen soveltamisopasta.

Sosiaalinen luototus käynnistyi koko hyvinvointialueella elokuussa 2023. Perustetun sosiaalisen luotouksen rahaston suuruus on 503 000 euroa. Vuoden 2024 aikana (tilanne 1.10.2024) on myönnetty yhteensä 23kpl luottoja, yhteensä 127 831,29 euroa.

Vaikutusten arviointi

Sosiaalisen luoton palvelu on käynnistynyt hyvinvointialueella elokuussa 2023. Sosiaalisen luoton ja talousneuvonnan tarve on ollut vuoden 2024 aikana tasaista.

Valmistelijan yhteenveto

Voimassa olevaan palvelujen myöntämisen perusteet asiakirjaan nähden sosiaalisen luoton myöntämisperusteissa 1.1.2025 alkaen ei ole muutoksia.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1) merkitsee asian tiedoksi.
2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite 39 Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

83

Palvelujen myöntämisen perusteet: Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

palvelupäällikkö Laura Vanttinen p. 050 347 1022
palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310

Selostus asiasta

Yleistä

Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto tilanteissa, joissa henkilön tai perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Ehkäisevää ja täydentävää harkinnanvaraista toimeentulotukea myönnetään sellaisiin erityisiin menoihin, joita perustoimeentulotuki ei kata.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Asiakas voi hakea samalla hakemuksella Kelan perustoimeentulotukea ja hyvinvointialueen myöntämää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Asiakkaan ei tarvitse hakiessaan tietää hakeeko täydentävää vai ehkäisevää toimeentulotukea.

Kelan on siirrettävä hakemus hyvinvointialueelle, jos siihen sisältyy muita kuin perusosaan ja muihin perusmenoihin sisältyviä menoja. Vaihtoehtoisesti harkinnanvaraista toimeentulotukea voi hakea suoraan hyvinvointialueelta, jolloin hakemuksen liitteenä tulee olla perustoimeentulotukipäätös. Kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi hyvinvointialue voi poikkeuksellisesti myöntää ehkäisevää toimeentulotukea ilman, että Kela on ensin arvioinut ja ratkaissut asiakkaan oikeuden perustoimeentulotukeen.

Yhteys strategiaan

Tavoitteena on työntekijöiden samansuuntainen harkinta ja kuntalaisten yhdenvertaisuuden vahvistaminen toimeentulotuesta päätettäessä. Toimeentulotuen laatupiiritoiminta on käynnistetty koko hyvinvointialueen laajuisesti edellisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimeentulotukea myönnettäessä tulee käyttää yksilöllistä harkintaa, joten euromäärät ovat ohjeellisia.

Lainsäädäntö

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Täydentävän toimeentulotuen myöntämisestä on säädetty toimeentulotukilain (1412/1997) 7 c §:ssä. Ehkäisevästä toimeentulotuesta säädetään toimeentulotukilain 1 §:n 2 momentissa ja 13 §:ssä.

Toimeentulotukea myöntävien viranhaltijoiden työtä ohjaavat sekä lainsäädäntö että soveltamisohjeet.

Nykytilankuvaus

Vuoden 2024 talousarvion määrärahat ovat ehkäisevän toimeentulotuen osalta 1,0 miljoonaa euroa ja täydentävän toimeentulotuen osalta 1,2 miljoonaa euroa.

Ehkäisevän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin koko hyvinvointialueella 1-6/2024 aikana 3954 kpl (2023:4471). Täydentävän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin 4628 kpl (2023:4412).

Vaikutusten arviointi

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteisiin ja soveltamisohjeisiin on tehty pieniä täsmennyksiä myönnettäviin summiin kohdentuen tarkastettuihin realistisiin kustannuksiin yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä talousvaikutuksia vaan vaikutus kohdentuu yhdenvertaisen kohtelun vahvistumiseen. Yksilöllinen harkinnan mahdollisuus säilyy.

Valmistelijan yhteenveto

Keski-Suomen hyvinvointialueen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2025 alkaen asiakirjaan on tehty pieniä myönnettäviin summiin kohdentuvia tarkennuksia perustuen realistisiin kustannuksiin. Lisätty myös tarkennuksia ja asiakirjan lukemista helpottavia muutoksia verrattuna voimassa oleviin myöntämisen perusteisiin ja soveltamisohjeisiin.

Toimivalta

Hallintosäännön § 18

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1) merkitsee asian tiedoksi.
2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Liitteet

Liite 40 Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

84

Palvelujen myöntämisen perusteet: Vammaispalvelulain (675/2023) soveltamisohje sekä erityishuollon myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija

palvelupäällikkö Elina Hienola p. 050 331 2737
johtava sosiaalityöntekijä Nita Partio p. 050 464 3068

Selostus asiasta

Yleistä

Vammaispalvelulain mukaisten palveluiden tavoitteena on toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä; tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista sekä turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut. Kyseisiä palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa hänelle riittäviä ja sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla.

Yhteys strategiaan

Vammaispalveluissa toimintaa ohjaa tavoite järjestää asiakkaiden tarvitsemat palvelut sujuvasti, oikea-aikaisesti ja asiakaslähtöisesti Keski-Suomen hyvinvointialuestrategian mukaisesti. Palveluilla pyritään vahvistamaan asiakkaiden osallisuutta ja aktiivisuutta. Palveluketjun sujuvuuteen kiinnitetään huomiota ja palveluita sovitetaan yhteen toimivaksi kokonaisuudeksi. Vammaispalveluiden palvelutarpeen arvioinnissa, päätösten tekemisessä ja palveluiden toteuttamisessa noudatetaan monialaisen yhteistyön (SHL 41 §) periaatteita. Sosiaalihuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden.

Lainsäädäntö

Vammaispalvelulainsäädäntö muuttuu 1.1.2025 alkaen. 1.1.2025 jälkeen saapuneita hakemuksia käsitellään 1.1.2025 voimaan tulleen lainsäädännön mukaisesti. Vammaisena henkilönä pidetään vammaispalvelulain 2 §:n mukaisesti sellaista henkilöä, jolla on 1) vamman tai sairauden aiheuttama fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä pitkäaikainen tai pysyvä toimintarajoite; 2) vamma tai sairaus yhdessä yhteiskunnassa esiintyvien esteiden kanssa estää osallistumisen yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa; ja 3)

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää välttämättä tämän lain mukaisia palveluita.

Mikäli hallituksen esitys vammaispalvelulain soveltamisalan muutoksesta eduskunnassa päätetään, sovelletaan Vammaispalvelulakia erityispalveluiden järjestämiseen niille vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä. Vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Asiakkaan edusta säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 4 ja 5 §:ssä. Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestetään vammaiselle henkilölle vain, jos hänen välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve.

Vammaisen henkilön tarvitsemien palvelujen ja tukitoimien selvittämiseksi laaditaan asiakassuunnitelma. Asiakassuunnitelmaa tarkistetaan, jos vammaisen henkilön palvelutarpeessa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia sekä muutoinkin tarpeen mukaan. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittäminen aloitetaan viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun vammaisen henkilö tai hänen laillinen edustajansa tai omaisensa, muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä vammaispalveluun palvelujen saamiseksi. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset tehdään ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun vammaisen henkilö tai hänen edustajansa on esittänyt palvelua tai tukitointa koskevan hakemuksen, jollei asian selvittäminen erityisestä syystä vaadi pitempää käsittelyaikaa.

Suurin osa vammaispalveluiden tarpeessa olevien henkilöiden palveluista järjestyy ensisijaisen lainsäädännön eli perusopetuslain, varhaiskasvatuslain, terveydenhuoltolain tai muun lain nojalla. Erityishuoltolain (519/1977) nojalla ei järjestetä palveluita, mutta se sisältää edelleen säännökset itsemääräämisoikeuden vahvistamista (42 §), erityishuollossa tapahtuvaa rajoittamistoimenpiteiden käyttöä (42 f-q §) ja tahdosta riippumattoman erityishuollon järjestämistä koskien (32-33 §; 37-39 §).

Nykytilankuvaus

Soveltamisohjeen muutoksilla on vaikutuksia talouteen uuden vammaispalvelulain myötä myönnettävien uusien palveluiden osalta. Keski-Suomen hyvinvointialueella on arvioitu uuden vammaispalvelulain myötä tulevien uusien palveluiden kustannuksiksi vuodelle 2025 yhteensä

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

2,15 milj. euroa, joista osan on suunniteltu kohdentuvan ostopalveluihin ja osan omaan tuotantoon.

Esitetyt muutokset liikkumisen tukeen lisää asiakkaille jouston mahdollisuutta omien matkojen hallintaan.

Hyvinvointialueella on käytössä asiakkaiden toimintakyvyn, hoidon ja palveluiden tarpeen arviointiin RAI-järjestelmä. Vammaispalveluiden sosiaalityössä tai palveluohjauksessa RAI-arviointia ei ole laajasti otettu käyttöön. RAI-arviointia on pilotoitu vammaispalveluiden sosiaalityössä ja palveluohjauksessa vuoden 2024 aikana palvelutarpeen arvion tueksi. Pilotoinnin kautta saatujen positiivisten kokemusten myötä RAI-arviointien käyttöä palvelutarpeen arvion tukena laajennetaan vuodesta 2025 alkaen.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Mikäli vammaispalvelulain voimaantulo lykkääntyisi, pysyy voimassa olevat myöntämisen perusteet.

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1) merkitsee asian tiedoksi.

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite 41 Vammaispalvelulain (6752023) soveltamisohje 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

85

Palvelujen myöntämisen perusteet: Harkinnanvaraisen jälkihuollon myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelija palvelupäällikkö Piritta Huttunen p. 050 552 4883
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 050 370 0245

Selostus asiasta **Yleistä**

Palvelujen myöntämisen perusteet ovat asiakirjakokonaisuus, jossa kuvataan millaisia sosiaalihuollon palveluja Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää ja millä perusteella näitä palveluja myönnetään. Sosiaalihoitolaki 33§ edellyttää, että myöntämisen perusteet on julkaistava helposti saavutettavalla ja ymmärrettävällä tavalla.

Palveluiden myöntämisen perusteilla turvataan ennen kaikkea sitä, että hyvinvointialueen järjestämät palvelut myönnetään yhdenmukaisesti hyvinvointialueen asukkaille riippumatta siitä missä he asuvat. Yhtenäiset myöntämisen perusteet tukevat työntekijää päätöksenteossa ja päätöksen perustelemisessa.

Jälkihuollolla tarkoitetaan sijaishuollon tai pitkän avohuollon sijoituksen päättymisen jälkeen tarjottavaa kokonaisvaltaista tukea lapselle tai nuorelle lapsen iästä riippumatta. Jälkihuollon tarkoituksena on tukea lapsen tai nuoren kotiutumista sijaishuollosta tai hänen itsenäistymistään auttamalla häntä saavuttamaan riittävät valmiudet itsenäiseen arkeen ja aikuisuuteen. (THL: lastensuojelun käsikirja). Harkinnanvaraisella jälkihuollon tuella tarkoitetaan jälkihuolto-oikeuden päättyessä 23-vuotiaana nuorelle harkinnalla myönnettävää jälkihuollon jatkotukea enintään 25-vuotiaaksi.

Yhteys strategiaan

Jälkihuollonnuoret ovat tutkimusten mukaan suuremmassa syrjäytymisvaarassa, heillä on heikompi yleisterveydentila, vaikeuksia pysyä koulutuksessa ja suurempi riski kuolla nuorena kuin muilla samanikäisillä nuorilla. Jälkihuollonnuorissa on tutkitusti paljon palveluita käyttäviä nuoria, jotka päätyvät usein myös kalliiden terveydenhuollon päivystyspalveluiden piiriin. Jälkihuollon kannatteleva ja kuntouttava pitkäaikainen tuki mahdollistaa sen, että jälkihuollon asiakasnuorten palveluketju ei katkea ja pitkäaikaisella tuella pystytään vähentämään syrjäytymisriskiä ja parantamaan jälkihuollonnuorten terveydentilaa. Tämän vuoksi harkinnanvaraisen jälkihuollon katsotaan strategian mukaisesti

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

kaventavan hyvinvointi- ja terveyseroja sekä parantavan yhdenvertaisuutta.

Lainsäädäntö

Lastensuojelulakia on 1.1.2024 alkaen muutettu siten, että jälkihuollon ikärajaa laskettiin kahdella vuodella 23 vuoteen. Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 14.5.2024 valtuustoaloitteen pohjalta tehdyn esityksen jälkihuollon harkinnanvaraisen tuen myöntämisestä jälkihuollossa olleille 23 vuotta täyttävillä nuorilla, jotka ovat erityisen tuen tarpeessa ja joiden katsotaan hyötyvän jälkihuollon tuen jatkamisesta 25-vuotiaaksi asti.

Nykytilankuvaus

Vuonna 2024 1.7. lähtien harkinnanvaraisen tuen piirissä on ollut 26 erityistä tukea tarvitsevaa nuorta. Nuorille on pääasiassa järjestetty sosiaalityön ja hyvinvointialueen oman sosiaaliohjauksen tukea. Arvioitu kustannusvaikutus näille nuorille (23–25 –vuotiaat) jälkihuollossa on noin 66 000 € vuositasolla (0,5 sosiaalityöntekijän ja alle 1 sosiaaliohjaajan resurssi). Arviolaskelma tehty vuoden 2024 toteutuneiden kustannusten perusteella.

Vaikutusten arviointi

Harkinnanvarainen jälkihuollon tuki lisää jonkin verran kustannuksia lastensuojelun sijais- ja jälkihuollon yksikössä, mutta kokonaistalouden kannalta tuen jatkaminen vaikuttaa kustannuksiin alentavasti, kun jälkihuollossa olevien nuorten kuntoutumista voidaan tukea tarvittaessa pidempään ja välttää esimerkiksi raskailta terveydenhuollon palveluja. Tukea jatkamalla jälkihuoltonuoren syrjäytymisen riski pienenee, edellytys tasapainoiseen aikuiselämään paranee ja syrjäytymisestä aiheutuvien haittojen osuus vähentyy.

Valmistelijan yhteenveto

Harkinnanvaraisen jälkihuollon tuen myöntäminen (23–25-vuotiaille) edistää tukea tarvitsevien jälkihuoltonuorten kuntoutumista ja tuki on hyvinvointialueen strategian mukaista. Toimintaan on varattu 66 000 € vuoden 2025 talousarvioon.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

1) merkitsee asian tiedoksi.

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite
42

Harkinnanvaraisen jälkihuollon myöntämisperusteet 1.1.2025
alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

86

Palvelujen myöntämisen perusteet: Työosuusrahojen myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelijat Juho Suortti p. 050 435 2770
Päivi Junnilainen p. 040 533 5729
Laura Vanttinen p. 050 347 1022
Ulla Kuittu p. 050 353 8310

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää vammaisille henkilöille työtoimintaa kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) annetun lain ja sosiaalihuoltolain (710/1982) nojalla. Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) astuu voimaan 1.1.2025 ja samalla erityishuoltolaki kumotaan. Asiakkaille, joille palvelu on myönnetty ennen 1.1.2025 kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) nojalla, työosuusrahan maksaminen jatkuu voimassa olevan palvelupäätöksen mukaisesti enintään uuden vammaispalvelulain siirtymäajan 3 vuotta tai kunnes asiakkaan palvelutarve arvioidaan ja palvelupäätös tehdään vastaamaan uuden vammaispalvelulain mukaisia palveluja.

Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää 1.1.2025 alkaen vammaisille henkilöille työtoimintaa uuden vammaispalvelulain 27 §:n mukaisena kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintana ja sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisena vammaisten henkilöiden työtoimintana. Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan tarkoituksena on tukea kehitysvammaisen henkilön toiminta- ja työkykyä sekä edistää hänen pääsyään työelämään. Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnalla tuetaan kehitysvammaisten henkilöiden omia vahvuuksia työelämään osallistumisessa. Sosiaalihuoltolain 27 e §:n (710/1982) mukainen vammaisten henkilöiden työtoiminta on tarkoitettu työkyvyttömille henkilöille, joilla ei ole edellytyksiä osallistua työhön, ja joiden toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa järjestetään vammaisille henkilöille sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Työtoiminta on tarkoitettu pääsääntöisesti 18-64-vuotiaille henkilöille. Työtoimintaan osallistuminen on asiakasmaksulain 4 §:n mukaisesti maksutonta.

Työtoimintaan osallistuvalla ei makseta palkkaa, sillä kyseessä on sosiaalipalvelu, ei työsuhde. Työtoimintaan osallistuvalla voidaan kuitenkin hyvinvointialueen harkinnan mukaisesti maksaa työosuusrahaa ja hyvinvointialue voi päättää työosuusrahan suuruuden, sillä työosuusrahan maksamisvelvoitetta tai määrää ei ole lailla säännelty. Verovapaan

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

työosuusrahan yläraja on 12 euroa päivässä Tuloverolain (1535/1992) 92 § 23 momentin mukaisesti.

Maksettavan työosuusrahan määräksi esitetään 8-12 euroa/työpäivä liitteen mukaisesti. Työosuusrahan maksaminen kohdennetaan työtoimintaan osallistuville henkilöille, päivätoimintaan osallistumisesta ei jatkossa makseta työosuusrahaa. Mikäli työtoiminnan asiakkaan palvelu on järjestetty ostopalveluna, noudatetaan työosuusrahan määräytymisessä voimassa olevan ostopalvelusopimuksen kirjauksia työosuusrahaa koskien.

Kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan osallistuvalla voidaan maksaa erillinen matkakorvaus, mikäli asiakas kulkee työtoimintaan julkisia joukkoliikennevälineitä käyttäen. Matkakorvaus on enintään julkisen joukkoliikenteen käyttämisestä aiheutuvan kustannuksen suuruinen.

Maksettavat korvaukset ovat voimassa toistaiseksi 1.1.2025 alkaen.

Vaikutusten arviointi

Kunnista siirtyi hyvinvointialueelle erilaisia työosuusrahojen maksamisen käytäntöjä, joita nyt yhtenäistetään asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi. Lakisääteisesti työosuusrahojen maksaminen ei ole velvoittavaa ja määrärahat kohdennetaan hyvinvointialueen toimipisteissä tai muilla ulkopuolisilla työpaikoilla työtoimintaan osallistuville. Vuonna 2023 työosuusrahoja maksettiin 380 000 € ja kuluvan vuoden ennusteen mukaisesti sama euromäärä. Talousarvioon vuodelle 2025 ehdotetaan varattavaksi 200 000 € määräraha.

Myöntämisen perusteiden muutos vaikuttaa 290 erityishuoltolain mukaiseen asiakkaaseen, joille on myönnetty alle 8 € työosuusraha. Työosuusrahaa 8-12 €/toimintapäivä myönnetään 130 asiakkaalle. Sosiaalihuoltolain mukaisessa työtoiminnassa työosuusraha on myönnetty 30 asiakkaalle, joista vain muutamalle maksetaan alle 8 € työosuusraha.

Ostopalvelusopimusten osalta työosuusrahoja maksetaan asiakkaille voimassa olevan ostopalvelusopimuksen mukaisesti.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1) merkitsee asian tiedoksi.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite 43 Vammaispalvelulain (675/2023) ja sosiaalihoitolain (710/1982) perusteella maksettavan työosuusrahan myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

87

Palvelujen myöntämisen perusteet: Sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024
2373/05.00.00/2024

Valmistelijat

palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310
palvelupäällikkö Laura Vanttinen p. 050 347 1022

Selostus asiasta

Yleistä

Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta on kuntouttavaa ja henkilön toimintakykyä ylläpitävää ja sitä edistämään pyrkivää. Palvelu on tarkoitettu niille sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaille, jotka ovat työelämän ulkopuolella ja olleet usein pitkään pois työelämästä tai muusta aktiivisesta toiminnasta.

Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta perustuu sosiaalihuoltolakiin (710/1982) sekä lakiin sosiaalihuoltolain muuttamisesta (68/2002). Lisäksi aiemman sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d § ja 27 e § säätelevät toimintaa. Sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:n mukainen työtoiminta on kodin ulkopuolella järjestettyä osallisuutta lisäävää, itsenäiseen elämään vahvistavaa ja sosiaalista vuorovaikutusta edistävää toimintaa. 27 d §:n mukainen työtoiminta on tarkoitettu henkilöille, joilla vamman, sairauden tai muun vastaavan syyn takia on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua tavanomaisista elämän toiminnoista.

Yhteys strategiaan

Palvelua myönnetään yhdenmukaisin kriteerein hyvinvointialueen asukkaille palvelutarpeenarvioinnin mukaisesti. Palvelun myöntäminen perustuu asiakkaalle tehtyyn palvelutarpeen arviointiin ja sitä käytetään sosiaalityön työkaluna aikaansaamaan kokonaisvaltaiseen tavoitteeseen kytketty muutos asiakkaiden tilanteissa. Palvelulla edistetään erityisesti asukkaiden hyvinvointi ja terveyserojen kaventamista.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki 27§

Nykytilankuvaus

Sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan toimintamenot vuodelle 2024 ovat 0.95Me. Asiakkaita sosiaalihuoltolain mukaisessa työtoiminnassa ostopalvelussa oli syyskuun 2024 tilanteen mukaan 91 asiakasta.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

Hyvinvointialueen oman palvelutuotannon erityisryhmien ja kotiin vietävien palveluiden tuottamassa sosiaalihoitolain mukaisessa työtoiminnassa oli syyskuun 2024 tilanteen mukaan 20 asiakasta.

Vaikutusten arviointi

Oikea-aikaisella palvelulla voidaan vähentää raskaampien palveluiden tarvetta sekä kustannusten kasvua. Myönnetty palvelu perustuu yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin. Palvelujen myöntämisen perusteet eivät sisällä ole sellaisia muutoksia, joiden vaikutusta voisi arvioida.

Valmistelijan yhteenveto

Sosiaalihoitolain mukaisen työtoiminnan myöntämisen perusteet ovat vuonna 2024 sisältyneet mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden myöntämisen perusteisiin. Nyt vuodelle 2025 nämä tuodaan omamaan kokonaisuutenaan. Uudessa asiakirjassa muutokset ovat lähinnä teknisiä ja lukemista helpottavia.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta
1) merkitsee asian tiedoksi.
2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.

Päätös

Liitteet

Liite 44 Sosiaalihoitolain mukaisen työtoiminnan myöntämisperusteet
1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

23.10.2024

88
Ilmoitusasiat

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnalle annetaan tiedoksi seuraavat asiat.

-Aluehallituksen kokoukset kevätkaudella 2025

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 45 Pöytäkirjanote §254